

+

ქართული საზოგადოებრივი საბჭოთა ენციკლოპედია

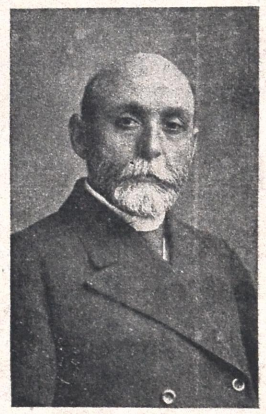
სათავისუფლო სალიტერატურო-ეკონომიკური

1924 წ. მარტის 9

№ 7-ფანი 20 კაკ.

ანასტასია ერისთავი-ხოშტარაძის
დამსახურებული მწერალი - ქალი.
მისი 35 წ. სამწერლო მოღვაწეობის
იუბილეს გამო დღეს, რუსთა-
ველის თეატრში.

იერემია გულიაშვილი
დამსახურებული მასწავლებელი და
მწერალი, მისი 35 წ. მოღვაწეობის
იუბილეს გამო დღეს სავაჭროში.

იუზილე ანასტასია მკრისთავ-ხოშტარიასი.

მ რ ვ რ ღ ე ზ ა

სრულიად საქართველოს მწერალთა კავშირისა და ანასტასია ერისთავი-ხოშტარიას საიუბილეო კომიტეტისა.

მარტის 9 სრულიად საქართველოს მწერალთა კავშირის დადგენილებით რუსთაველის თეატრში იმართება იუბილეო მწერალ ქალის ანასტასია ერისთავი-ხოშტარიასი მისი 35 წლის მოღვაწეობის აღსანიშნავად.

წმელად თუ მოიბოვება ისეთი ქართველი მკითხველი, რომელსაც არ წაეკითხოს მისი მოთხრობები: „ველესიის გარშემო“, „ბედის ტრილია“, „ლაზარემ გადააქარბა“, „მიწა“, და განსაკუთრებით მისი დიდი როზანი „მოლობულ გაზუ“.

პირადად ამ მსებოვან მწერალ ქალს ბევრი არ იცნობს. იგი მეტად მორცხვი და მოკრძალებულია; იგი მკითხველს ზიბილავს თავისი სტრიქონების სურნელებით, თვითონ კი ეფარება ოჯახის კერას და მუდრო მუშაობას ეწევა.

ანასტასია ერისთავი-ხოშტარია თითქმის ერთადერთი მწერალი ქალია, რომელმაც დასძლია საქართველოში რომანის წერის სიძნელე და გვერდში ამოუდგა ჩვენს საუკეთესო რომანისტებს.

ერთგული მეგობარი და მეუღლე პოეტის დუტუ მერჯელისა, მრავალი შვილების დედა—ანასტასია ერისთავი-ხოშტარია ერთხელ კიდევ დაგვიმტკიცებს ქართველი ქალის სულის სიმდიერეს, რომ ქართველ ქალს შეუძლიან ერთსა და იმავე დროს იყოს ნამდვილი დედა და საზოგადო მოღვაწე.

მარტის 9 არ არის მარტო მწერლების და კერძოდ ქართველ მწერალ ქალის დღესასწაული, იგი დღესასწაულია საერთოდ ქართველ ქალის.

ეს არის დღესასწაული ქართული მხატვრული პროზის, ქართული რომანის.

ჩვენ გვწამს, რომ მარტის 9 ქართველი საზოგადოება მოკრძალებით მიესალმება დამსახურებულ იუბილიარს, მსურველ მონაწილეობას მიიღებს მის სახეიმო საღამოში და თანაგრძნობით გაუობობს იმ გულს, რომელიც თავისი ხალხისადმი სიყვარულით მუდამ სჩქეფს...

საიუბილეო კომიტეტის

საპატიო თავმჯდომარენი: **ღავით კანდელაკი**

საიუბილეო კომიტეტის თავმჯდომარე კოტე მაყაშვილი

წევრნი:

აბაშვილი ს.
არაგვისპირელი შიო
ბარსუგი ვასილ
გაბაშვილი ეკატერინე
განდევლი დომონიკა

გრიშაშვილი ი.
დადიანი შალვა
დავითაშვილი ნინო
იაშვილი პაოლო
ინგოროყვა პავლე

კლიაშვილი ღავით
მარჯანიშვილი კოტე
მგალობლიშვილი სოფრომ
ნაკაშიძე ნინო
როზაქიძე გრიგოლ

რუხაძე ვარლამ
საყვარელიძე პავლე
ქიქელი დეო
შანშაშვილი სანდრო
ჩხვიძე ღავით

მდივანი: მიხ. ბოჭორიშვილი

ს ა ქ ა რ თ ე ე ლ ო ს

კოოპერატიული კავშირის

ც ე ა კ ვ ი რ ი ს

საბანკო განყოფილება

ლებულობს ანაბარს ვაღიანს, უვადოს და მიმდინარე ანგარიშზე ამიერკავკასიის ფულის ნიშნებით

ჩერეონციის კურსის მიხედვით და აგრედვე ჩერონციებით როგორც კოოპერატიულ, პროფესიონალურ და სხვა საზოგადო ორგანიზაციებისაგან, აგრედვე კერძო პირთაგან.

იღებს ფულს გადასაგზავნად

სამართხმლოს საბჭოთა რესპუბლიკის ყველა ძალაქში.

ფულის გადაგზავნა შეიძლება ჩერეონციების კურსის მიხედვითაც.

1910—1924

წელიწადი XIV

№ 7

შაბათი 20 კ.ე. ჩრვ.

„თმაბარი და ცხოვრება“ ყოველკვირეული სურათებიანი ჟურნალი. რედაქციის ბინა: ძველი ქართული თეატრი (ყოფ. წითელბრიყვთა კლუბი), სასახლის ქ., № 5, ენოში ახალ „კლუბი“-ს შესავალი. ფოსტით: ტფილისი, რედაქცია „თეატრი და ცხოვრება“, იხილეთ იმედაშვილი.

თმაბარი, კუმეზი, მუსია, მხაშვილი, მანდავი, საფრანგოებრივი სფერო.

დაარსდა 1910 წ.

კ ვ ი რ ა, მ ა რ თ ი ს ე

გამოცემა 1924 წ.

ს ა ლ ლ ე ი ს ო

იზაილი. კიდევ იუბილე!—გაოცებით წამოიძახებეს მეთხველი, მაგრამ რა უყოთ, რომ ჟიანაცხელო ნახევარი საუკუნე და ვასიაკურებით 25—30 წ.წ. ჩვენი ვათვითცნობიერების ხანა და ვინც ამ დროს უანგაროდ მოღვაწიობდა—ერის საყვარელია, ყველას ერის მადლობა ეტყუნის.

სწორედ ასეთები არიან ქვემოხსენებული მადლ-მოსილი მოღვაწენი.

ანასტასია მარსიაჰი-ხოზარია.—დღეს ქართველი საზოგადოება სიყვარულით შეეგებება თავის ცხოვრების მოყურადე—მზა ჯვარს,—მწერალს, რომელიც მთელი 35 წ. მშობელი ერის კენსით იცემებოდა...

ეს არის ანასტასია ერისთავი-ხოზარიაძის. თამამად შეიძლება ითქვას, რომ იგი ერთადერთი ქართველი რომანისტი ქალია, რომელიც უტყუარად ხატავს ჩვენს ყოუა-ცხოვრებას.

იგი 35 წ. ათრთოლებდა ქართველის გულს, ამდღრებდა ქართულ სიტყვას-კანაშულ მწერლობას. დაე, ქართველმა საზოგადოებამ ერთის წუთით მიინც ნეტარული აუთრთოლოს გული ამ მისთვის მუდამ მზრბელი ადამიანს. (იხ. ამავე ნომერში 10 ივ.)

ინაჩიძე გულსინაშვილი. აი ერთი მათგანი, რომელნიც იღუმლის ცეცხლით შევიან ხალხის საკეთილდღეოდ! მწერალი—დრამატურგი, მასწავლებელი და საზოგადო მოღვაწე იერემია გულსინაშვილი ჩვენი სიბნელით მოკულ დაბა-სოველს დაუტრიალდა, რადგან იცოდა, რომ აქ საშკალი ფრიად დიდია, ხოლო მუშაკი მცირე.

და მადლიერა სოველი დღეს ს. საგარეჯოში უმართავს 35 წ. იუმბილეს საყვარელ ნამაგდარ მუშაკს. *) იერემია გულსინაშვილი სახალხო თეატრის ისტორიაშიც აღბეჭდილია,—იგი ავკალის აუდიტორიაში ერთხანს რეჟისორობდა კიდევ.

დაე, მისი ნამოღვაწეების დაფასება შემდეგ თაობის სასიკეთო მუშაკობის მაგალითი შეიქნეს.

ნიკო მუსხატიანი. და თუ ვისმეს ეკუთვნის იუბილე —ეს უფრო მეტად მუშა-მსახიობი ნიკო გოცირიძის. კიდევ უფრო მეტი —თუ ვინმეა ღერის რესპუბლი-

კის სახალხო მსახიობის წოდებისა,—ეს ნიკო გოცირიძე,—და მხოლოდ ნიკო გოცირიძე, რადგანაც 90-იან წლებიდან მოყოლებული იგი განსაკუთრებით ხალხს—მდებრი ხალხს ემსახურებოდა სრულიად უანგაროდ—უშრომისთვის. მთელი დღე რომ ქარხანაში მუშაობდა, საღამოობით სახალხო თეატრის სცენაზე აღვიგებდა ხელოვნებას ცეცხლს როგორც მაღალნიჭიერი სცენის-მოყვარე-მსახიობი (ამ სიტყვის ჭეშმარიტი გაგებით) და დაკვირვებულ რეჟისორი.

ერთი წელიწადი ნიკო აკადემიური დრამის თეატრში მიიწვია. აქ მისი ხელოვნება კიდევ უფრო გაბაზმუნდა, მაგრამ ჩვენ ვეჭვობთ, იუმბილეს შემდეგ ისევ სახალხო თეატრს უნდა დატურუნდეს: ეს იყო მისი აკვანი, აქ უნდა იყოს მისი დიდობის უმაღლესი კიბე.

ყველა ამათ—ან. ერისთავი—ხოზარიაძე, იერ. გულსინაშვილი, ნიკო გოცირიძე და მარო მდივანა (რომლის იუბილე გასულ კვირას ბათომში გაიხილეს) მთელი თვისი არსება, სული და გული მშობელი ერის წინსვლას შესწირეს და მადლიერი ერიც შესძახის:

— ვაჟა და გამარჯვება სცენისა და მწერლობისთვის თავდადებულ მუშაკთ!.

დ.ლი მოვლიანი ძლიეს!.. ძლიეს ცელირსეთ ქართულ დიდებანაჲ ჟურნალს. ეს არის სრულიად საქართველოს მწერალთა კავშირის თეფერი გამოცემა „კავკასიონი“, 3. ინფორმაციას რედაქტორობით.

უკვე გამოვიდა № 1 და 2 ერთ წიგნად. ჟურნალის მასალის განხილვას შემდეგისთვის გადავსდებთ, ახლა კი ვიტყვი, რომ ჟურნალი ყოველმხრივ გამართულია და საქართველოში დღემდე გამოცემულ ჟურნალებზე აღმატებული. აქ არის განყოფილება: ქართული ლიტერატურა, უცხოეთის ლიტერატურა, ხელოვნება, ფილოსოფია და მეცნიერება, მემორები და დოკუმენტები, ქართული კულტურის საკითხები, ბიბლიოგრაფია.

ჟურნალი მოგვირისტებულია დამსახურებულ მწერალთა სახელებით, ყოველი მათი ნათქვამი დახვეწილი. სიამოვნებით ვეგებებით რა „კავკასიონი“-ს, ვსურვებთ დღევანდლობასა, ხოლო ქართველ მკითხველს ვულოკავთ მის გამოსვლას!..

*) მისი ნამოღვაწეების მოკლე დახასიათება იხ. „თ. და ც.“ № 4.

პროლეტარული პოეზია

იონა ვაკელი.

რევოლუციამ წარმოშვა ჩვენში პოეტები, რომლებსაც პროლეტარულ პოეტებს უწოდებენ და თითქოს ამით იმისი თქმა უნდა, რომ ჩვენში რევოლუციამდე პროლეტარული პოეტები არ არსებობდნენ.

ის სიმართლე არ არის. პროლეტარული მგოსნის დამახასიათებელი ის არის, რომ პროლეტარულ წრეს ეკუთვნის და ამ კლასის მისწრაფებითა და განცდათა მსახურია.

პირველი პროლეტარული მგოსანი იოსებ დავითაშვილია (1850—87 წ.)—(სურ. იხ. „თ. და ც.“ № 2 რედ.). ის გამოვიდა მუშათა წრიდან და მთელი თავისი მისწრაფებით, იდეალებით და პოეტური შემოქმედებით მუშათა კლასს ეკუთვნოდა.

„მუშა ვარ და კიდევ ვიცი
მუშის გულის პასუხებია“.

როდესაც დავითაშვილი საშერლო ასპარეზზე გამოვიდა, პროლეტარიატი ჩვენში მაშინ არა ყოფილა გარკვეული, სახისა და, რა თქმა უნდა, დღეს დავითაშვილი პროლეტარულ შემოქმედებას ვერ მოსწვდებოდა, მაგრამ ყოველი ადამიანი უნდა დაფასდეს მხოლოდ ისტორიულ პირობებში.

თავის დროის შესაფერისად დავითაშვილს შეთვისებული ჰქონდა პროლეტარული შეხედულება ცხოვრებაზე: მე გულსა მწვეთს თუ სიფელი
ორხაირად გაყოფილი:

ბედით ჩაგრულს უღვიწოდ სნაგრავეს
თავის ბედით კმაყოფილი.

დავითაშვილის შემდეგ იწყება ჩვენს პროლეტარულ პოეზიაში ინტერვალი და პროლეტარულ პანგებს ისევ აწყვიტო თავისი ჩანგზე ევლოშვილი. *)

ჩვენი პროლეტარიატი ვერასოდეს ვერ დაივიწყებს იმის ლექსს:

მეგობრებო, წინ, წინ ვასწიო!
ნუ შედრეკება თქვენი გული.
დე, შუბლს ოფლის დალი აჩნდეს,
და მკერდს— სისხლის ნაკადული!

მაგრამ ევლოშვილი არ იყო წმინდა მიმართულების პროლეტარული მგოსანი.

პროლეტარულმა პოეზიამ იფეთქა ჩვენში პირველი რევოლუციის ხანაში და შემდეგ რეაქციის დროს.

აქ პირველობა ეკუთვნის ვარლამ რუხაძეს. მან გაბედულად ჩამოკრა პროლეტარულ გარსიანებს და პროლეტარული ბრძოლის ზარს.

ვარლამ რუხაძე**) გამოვიდა მშრომელი ხალხის წრიდან და მაშინდელ პირობებთან შედარებით მედრად ააგონებდა პოეზიაში რევოლუციის ცეცხლი.

ვარლამ რუხაძეს მოჰყვენ ნოე ჩხიკვაძე, ქუჩიშვილი, ობოლი მუშა, რომლებმაც პროლეტარული ბრძოლის ქუროს მძლავრად შეუნთეს ცეცხლი.
ჩხიკვაძე, ქუჩიშვილიც მშრომელი ხალხის შვილები

არიან და მთელი თავისი პოეტური გზებით პროლეტარიატს ეკუთვნიან.

დიდმა რევოლუციამ გადაშალა დიდი პერსპექტივები და შეიტანა ახალი ტალღები ჩვენს პროლეტარულ პოეზიაში, მაგრამ თუ ჩაუვლოვდებით ამ ტალღებს, შეგ დაეინახებით იმავე დუღილს, იმავე მუსიკას, რაც ახასიათებს საერთოდ ჩვენს პროლეტარულ შემოქმედებას.

თქმა არ უნდა, ეს დუღილიც, ეს მუსიკაც უფრო მძლავრია, უფრო გაქანებული და მოვარდნილი, რადგანაც თვითონ რევოლუციის ბუნებაც ასეთია.

ახალ პროლეტარულ პოეზიაში საპატიო ადგილი უჭირავს იონა ვაკელს, რომლის „შარავანდელი“ ლამაზი და ცეცხლიანი დასაწყისია მისი ფაფარაერილი შემოქმედებისა.

ფორამ იონა ვაკელს საქმაოდ დამოჩილებული აქვს და მისი პოეზია განირჩევა თავისი მუსიკალობითა და პარზონით შინაარსისა და ფორმის შორის.

იმის პირველ ნაბიჯებს ვაღვლენა ეძინევა სხვა პოეტების და ხშირად ჰმაძევეს ვალაქტიონ ტაბიძეს, განსაკუთრებით იმის „ლურჯა ცენენეს“.

35 გვერდზე „თუთის ლანგარ“-ში რითმები: თარე—სიმფურვალეში,—ტაბიძეს ეკუთვნის; აგრეთვე 51 გვერდზე „შრომის ოკენანე“-ში რითმები: მხარეში—თარეში.

38 გვერდზე ჩვენი ბრძოლის ხალისი—ში არის აბაშელის რითმა: გაუფონარი—დაუღონარი (აბაშელის შორეული ნაპირი: დაუღონარი—გაუღონარი),

64 გვერდზე „მუხარე“-ში ქუჩიშვილის მეტრი და რიტმია.

მაგრამ ახალგაზრდა მგოსნისათვის შეუძლებელია, რომ მთელ წიგნში სხვისი რითმაც არ შეეპაროს. მგოსანმა უნდა მიაქციოს დიდი ყურადღება ენას.

სიტყვა მას საქმაოდ დამოჩილებული ჰყავს, მაგრამ ალაგ ალაგ მაინც მოიპოება კული ქართული, რამდენიმე ალაგას „არის სისხლმა“ ვაღება; ვამობოთ—სისხლმა შედღე. მაი, თ შედარება არ გვიდა სხვაზე“ (გვ. 44) ცუდი ქართულია. ეულკანის ლავა სრულებით არ არის ქართული. „სისხლი ღებს დროშებს“ საშინელი ქართულია, აგრეთვე—ტყეი თოვლებმა“.

„ქალაქი უშენი“ უფოთსა“ მიუღებელია პოეზიაში კი არა, პროზაშიაც.

როდესაც იონა ვაკელის პოეზია დაიხვეწება და გაიწმინდება ასეთი შეცდომებისაგან, ჩვენ მივიღებთ საუკუნოვო ყვავილას პროლეტარული პოეზიის ბაღში და რაგულს ქვეშარტი ხელოვანის ხელთ.

პროლეტარული პოეტები სასოვალოდ რეალურ მოვლენათა მხატვარი არიან. რეალიზმს ჩვენში ჰქონდა შემუშავებული საკუთარი ფორმა და სტალი. მოსალაღნევი იყო, რომ ახალგაზრდა პროლეტარული მგოსნები ძველ ფორმაში მოათავსებდნენ ახალ შინაარსს.

მაგრამ იონა ვაკელი აღარ კმაყოფილდება ძველი ფორმებით და იმის პოეზიაში შეჭრილია სიმბოლიზმი

*) საშერლო ასპარეზზე გამოვიდა 1893 წ. რედ.
**) საშერლო ასპარეზზე გამოვიდა 1892 წ. რედ.

თავის სტილით, ასონანსებით, კონსონანსებითა და ალაგ-ალაგ თავისუფალი მეტრით.

ეს გამარჯვება ჩვენი სიმბოლოზმის და ამავე დროს ღირსება იონა ვაკელის პოეზიისა.

ვატაცების, წმინდა სიგიყის, ბრძოლისა და ცეცხლის პოეზია სიმბოლოზმის ფორმებში უფრო ვითარდება და შლის ფრთებს.

ეს უტყუარი ღირსებაა ქართული სიმბოლოზმისა და მისი ძმობის—ცისფერ ყანწლებსა, რომლებმაც ჩვენი პოეზია გამოიყვანეს ძველი ჩიხიდან და მისცეს მას ახალი ვასაქანი, ახალი მიღწევანი. მათი გაღურებია თავისმკვლელებისა, კლექიანებისა, შეშლილებისა, ლითებისა და აშორიებისა პროლეტარულ პოეზიაში სრულებით მიუღებელია, ხოლო მათი სტილი და ფორმა უკვე გამარჯვებს დღესასწაულობს.

იონა ვაკელს აქვს მოხდენილი ასონანსები: პოეტი—სიმარტოეთი, ბიერტი—ღერიდი. მოღენის—მოღელო, თალი—ზამზაზი და მრავალი სხვა; შვიგადაშვიგ ურეკია ლამაზი კონსონანსი, როგორც დემოსი—შემოსე. არის თავისუფალი მეტრიც და ურითმო პოეზიაც, მაგრამ თავისუფალი მეტრი და ურითმობა ერთგვარი სცილა და ხარიბდა არის პოეტისათვის.

რითმა და რიტმიული მეტრი მუსიკაა ლექსისა, ერთგვარი აკომპანიმენტი. ლოდესაც მომღერალი აკომპანიმენტს უარყოფს, მას მეტად დიდი იმედი უნდა ჰქონდეს თავისი ხმისა.

აგრეთვე როდესაც პოეტი ლექსში მუსიკას თავიდან იშორებს, მას დიდი იმედი უნდა ჰქონდეს ლექსის შინაგანი ძლიერებისა. თუ ეს არ არის, ჩვენ მივიღებთ პოეზის მაგიერ უხეირო პროზას.

„შრომის ოკეანეში“, „საოცნებო დილა“-ში და ზოგიერთ სხვა ლექსშიაც ავტორსა აქვს შინაგანი რითმა. ბესიკ უყვარს შინაგანი რითმა, რაც მეტ სილამაზესა და მუსიკალობას აძლევს ლექსს. შემდეგ და შემდეგ შინაგანი რითმა გაქრა ჩვენს პოეზიაში.

მძლავრად გამოანათა შინაგანმა რითმამ გალაქტიონ ტაბიძის პოეზიაში. მისი „ატმის ყვავილები“ შესანიშნავია ამ მხრივ. შინაგანი რითმა ეადივლებდა იონა ვაკელს და საუცხოვოა მისი ლექსები შინაგანი რითმით.

პოეტი ჰქმნის ახალ სიტყვებსაც, რაც მეტად დიდი ღირსებაა. მაგალითად სიტყვა „სიმარტოეთი“ სხვაგან მე არ მახსოვს, არც—აქორქალება.

საუცხოვონი არიან „შრომის ოკეანეში“ და ჩვენი მათისა. აქ არის ვატაცება, თავდაფიქვება, სიხალისე, აღმაფრენა, მოზღვავებული გრძობა და შეურყეველი რწმენა, დიდი სიწრფელე და ნამდვილი პოეტური გზნება.

ალგ-ალგ არის პესიმისმი, როგორც, მაგალითად „თავდაფიქვების წუთებ“-ში.

„და ასე ვიბრძვით ცოდვილ წუთებით. ტანჯული სულის აღმობიომამდი“.

პესიმისმი უძლურთა და სნეულთა აზროვნებაა. პროლეტარულ პოეზიაში კი ძალა და ჯანსაღობა უნდა სჩქვოდეს და ცეცხლს აფრქვევდეს. ამიტომაც ყოველგვარი პესიმისმი უნდა ვანიღევნოს პროლეტარული პოეზიიდან.

„საოცნებო დილა“ დიდი მიღწევაა ყოველის მზრივ

ახალგაზრდა პოეტისათვის. აქ არის იშვიათი განცდა, სისპეტაკე, სიხალისე, იმედი, საუცხოვო რითმა და დამატობიული მელოდია.

„აკნამულ როდეს“-ში იშვიათი ასახვაა ცეცხლის გამირებისა და რევოლუციის, ხოლო ლექსის პატარა ნაკლს შეადგენს დაუსრულებელი ვაოცების ო დიო! მა-

იონა ვაკელი

რითალია, ვძელი ლექსია, მაგრამ შვიგ ჩვიდმეჯერ ჯარის გამეორებული ო!

პოეტიმში არის ცეცხლი, ვატაცება, ვაქანება და შესაფერი განწყობილება.

„დღის ზემი“-ს აფერადებულ ხალჩას და ცეცხლის ალუმს საუცხოვოდ შევხამება თავისუფალი მეტრი და დაუღევარი, გულმაღერი რითმა.

რევოლუციის ქარცეცხლი და სიმკაცრე, სისწორითაა აქ გამოახული.

იონა ვაკელი სუსტია იქ, სადაც ის ცდილობს ქარხნისა და მანქანების გრაილის ვადატანს პოეზიის სიმეზზე.

აშკარაა, პოეტის გამოცდილება და დაკვირება ჯერ ვერა სწვდება ამ დარგში იმის მიზანს.

გვიყვარს გრიგალი და ქარიშხალი. და მოულოდნელ გამბედაობის

ლეთიური ნიჭით ავაშუშავებ. ეფმერით უფროს,

ვუმღერით ჩაქუჩს, ქუჩებს და ქარხნებს!

ამ სიტყვებში დიხასითებაა იონა ვაკელის მთელი შემოქმედებისა.

როგორც ახალგაზრდა მგოსანს მისთან ახლავს ბე-
ერი ნაკლი, რომლის გასწორება ადვილია.

ხოლო მას აქვს ტემპერამენტი, პოეტური ცეცხლი,
სიხალისე, გაქანება, მხატვრული ინტუიციდა, რითმის
ყნოსვა.

ყოველივე ეს სრულ იმედს გვაძლევს, რომ პროლეტა-
რულ პოეზიას ქვეშაირიტი ნიჭი ემატება.

ივ. გომართელი

**ურაგმენტი: „გატხილი უიალები“-დან
მიცდის მტრ-ალი...**

ყველაფერი მეჩვენება შავად.

დედებმა დაიწყეს ტირილი კედლებთან...

— უღროოდ გაჰკვივის წყალმანი...

— უღროოდ ეწვია ციხეს; ბოღმა და ნაღმების ფა-
რული აფეთქება.

მე მაინც დავდივარ ქუჩებში.

მე მაინც ვიყურები მზისკენ.

კვირა დღეს მინდოდა მეყიდა სამოსი, წავსულიყავ
სოფელში და იქ მელოცნა წმინდა გიორგის ხატის წინ
ცრემლი რომ სდის.

მას ვადაფარებია კვამლის ნაღენი და მტვერი,
გატყენთილი შავ ფიჭვებით.

იგი აღარ გამოიყურება თამამად ცეცხლის თვალებით.
თითქოს აპირობს რაშიდან ვაღმოვარდნას.

თითქოს აღარ უნდა ამაყი სიცილი და ფრენა: ქე-
დების მაღლა არწივებთან.

იქ ბუღობს გველი: ბრძენი, საშიშარი და ჭრელი:
როგორც ბაღდაღური ძველი ხალხია.

ამბობენ: ოქროს თასი აქვს იმ გველს.

მზის გულზე ათამაშებს ხოლმე უშიშრად და ლა-
მახად.

ყველას ეშინია იქ გავისი.

ყველა გაუბრბის იმ ადგილს.

ბებერ სათარას, რომელიც იმორჩილებს შხამიან
გველებს, ვერ გაუბედავს იქ მისვლა.

ამბობენ: გველი იმ სამლოცველოში მხოლოდ წმინ-
და კაცს შეუშვებს და ოქროს თასსაც მას მისცემსო.

ყველა სენს ჰქურნავს ოქროს თასი: თილისმა
ჩაყოლილი შვგ, დიდნხნის, წინანდელი ნატურაა და ოფ-
ლი კაცის, დაღვრილი ვახელებულ სისხლიდან ცხელ მი-
წაზე.

უნდა ვცაღო ბედი.

უნდა მივიღე იქ.

იქნებ ვარ მე წმინდა და უტოდელო?...
თუ დამძალა ცოდვებმა:

მამონ, დეე, ჩემი გვამი ჩაღვს იქ—ადამიანთა ხორ-
კით გასუფუბულ მიწაში, და სული დაარებს მოლოდინში
ჩაქრობილი.

მე მაინც წვაღლ იქ.

კაიუს პელი

მწიერალი მ. ადამაშვილი (ჯავახიშვილი)

(იგივე მ. ა.—ლი, ალი, მალი, აღლი, მადლი)

20 წლის სამწერლო მოღვაწეობის შესრულების გამო

მიხეილ ადამაშვილი (ჯავახიშვილი) დაიბადა 1880
წ. გლეხის ოჯახში, პორჩალოში, ს. წერაქეში (შემდეგ ეს

ოჯახი გადასახლდა მიხეილის მამის მიერვე გაშენებულ
ს. სიონში, ისევ ბორჩ. მაზ-ში). პირველი განათლება მი-
იღო სოფ. პრივილიზოეში, ჯედალ-ოღლში, შემდეგ წინა-
მღვარაინთ-კარში და ნიკიტის სამეურნეო სკოლაში (ყი-
რიში). დედ-მამა რომ დაეხოცა (1900 წ.), საქართველო-
ში დაბრუნდა და 1903 წ-დის იმსახურა ალავერდის სპი-
ლუნდის ქარხანაში. ამავე წელს სამსახურს თავი დანებდა
და ლიტერატურის გზას დაადგა. 1906 წ-დის მუშაობდა
ქართ. ეურ.-გაზ-ში, ბოლოს რედაქტორად იყო ჭკვირ.
ეურნალის „გლეხი“-სა. ლიტერატურულ მოღვაწეობისთ-
ვის სამართალში იქნა მიცემული, რის გამო მ. ად-ლი
გარდისხეწა პარიზს, სადაც სორბონაში სწავლობდა ეკო-
ნომიურ მეცნიერებას, ლიტერატურისა და ხელოვნების
ისტორიას იქ შეუნა უხვად გამოიყენა და მრავალი ქვე-
ყანა დაიარა. 1909 წ. ისევ საქ-ში დაბრუნდა და სცხოვე-
რობდა სხვის პასპორტით. მახლობელი თანამშრომელი
იყო ეურნალი „ერი“-სა და „საქ. მოამბე“-სი. 1910 წ.
დააპატირეს, მიუსაჯეს ერთი წელიწადი ციხე და ხუთი
წლით გადასახლება. 1913 წ. ისევ საქ-ში დაბრუნდა.
1915 წ. რედაქტორი იყო იმ წელს დაარსებულ გაზ-
„საქართველო“-სი. 1916—1918 წ. მსახურებდა წითელ
ჯვარში. 1918—1921 წ.—ერთი დამაარსებელთაგანი და
მდივანი საქ. სავაჭრო-სამრეწველო პალატისა. 1921—
1923 წ. ჯერ იყო ს. სახ. მეურ. უმ საბ. ცენტრ. საწარ-

მ. ადამაშვილი

მოვო ტუბ. განყ-ის კოლეგიის თავმჯდომარე, შემდეგ ამიერ-კავკ-ის სავარგო ვაჭრობის ფინანს. განყ-ის გამგე, სალიცენზიო ბიუროს თავმჯდომარე და ეკონომ. კონსულტაციის ბიუროს წევრი.

1903—1908 წ. დასწერა ათიოდე მოთხრობა. იმავე დროს სასოფალდობრივ და პუბლიცისტურ მოღვაწეობასაც გაუყვა, რამაც იმდენად გაიტაცა, რომ ბელეტრისტობას თავი მიანება. შარშან შემოდგომაზე, სწორედ 15 წლის ღმობის შემდეგ, კვლავ დაუბრუნდა სიტყვაჯამშულ

ლიტერატურას და რამდენიმე თვეში დასწერა თხუთმეტიოდე მოთხრობა საყროო სათაურით—„კვაკი კვაკანტრიაჲ“ და „ეტის კაცი“, რომელიც „კავკასიონი“-ს მარტის ნომერში დაიბეჭდება.

ლიტერატურაში მიხ. აღმამაშვილი ჩაითვლება რეალისტურ სკოლის მიმდევრად. თავის მასწავლებლებს მიაჩნია მოპასანი, ფლონტერი, ჩეხოვი და სხ. უკანასკნელ ნაწერებში ეშჩევა ვაგლანა ახალი ლიტერატურულ მიმართულებას. იროიდ თვეში დაიბეჭდება მისი მოთხრობები ორ ტომად.

ქ ვ ა ზ ი კ ვ ა ზ ა ნ ტ ი რ ა მ ე

კვავი კაფუშანბანუი

(ნაწყვიბ*)

ის უკანასკნელი დღე კვაკიმ და რეზეკამ ერთად გაატარეს.

აუწერილია ის დღე—ის შვიი და იმავე დროს ცეცხლიანი დღე გაყრისა და განშორებისა, სიყვარულის ძაფების დაწყვეტისა, ორი ცეცხლმოკიდებული გულის გახეჩნისა, ორი გაერთიანებული სხეულის გაპოხისა, ერთმანეთში არეული ორი სულის გაგლეჯისა.

დადგა ცრემლის გუბზე, ასტყდა ქვითინი და წვილიკვილი, იყო გააყვებული ხორცის გლეჯა, სიმწარისა და სიტყბოების კბენა, ბალღამიანი სეედა, ზნეღობა, ნუგეში, დაპირება და ფიცი მარადიული, დაუქნობი და დაუფიყყარის სიყვარულისა.

იმ ღამეს კვაკი საღგურზე არ ვაგიდა ისაკას და რეზეკას გასაკილებლად, რადგან—როგორც იმ დღითი უთხრა რეზეკას—გმინიდა თავის დარღისა და გულის ქენესის უნებური გამიზღობისა და გამეღანებისა.

სწორედ იმ დროს, როცა მისი ტურფა რეზეკა მატარებელმა მოიტაცა, კვაკი ერთ შანტანში სეედას იტარებდა:

— კაი შენი ჭირიმე, — ზღაზენით, ზანტად და „არისტოკრატულად“ იცოხნებოდა, — იმი „მეშანზობაჲ“, მეტი აფერია. რა არის ადესა, რა უნდა იყოს აქინე ცხოვრება! აფერი სწავლა აქინე არ შეიძლება... ან მოსკოვში წავალ, ან პეტერბურგში. მომწყინდა ამ ქუჭყიან სოფელში ხტილიანი. ხელის გასანაწიე ალგაი არ იშოვება... ადესა ჩემთვის ვიწრო ქურქია... აღარ ვეტყვი... დაბალი კიბეა, მსაფრთხი და ფრთის გასაშლილი არ მყოფნის... როდის? მაღე, ერთ თვეში, ან უფრო ადრე წავალ... თქვენ? თქვენც წამოდით... ვიშეუღით, რატომ არ ვიშეუღით! რაო? ქუთაისი? ზა-ხა! ქუთაისი რა სასანებელია! ქაობია, მერალი ქაობი, მეტი აფერი. თუმცე საქართველოც ვიღით... კაი შენი ჭირიმე, ნუ ამიხორღები. მეგრელია თავისთვის ცხოვრობს, კახეთი—თავისთვის; გუგურია აქეთ მოიწყეს, ქართლი—ქით... აჰ, მიი ტყვილია. ქვეყანაზე ასმა კაცმა ძლიეს იცის საქართველოს სახელი. ან რა არის დიდი საქართველო? ბათუმში რომე თავი

მისი დასაძინებლად. ფეხები უნდა ქიხიყს მიბაჯენო; სოხუმში რომე ცხვირი დასაცემინო, თელავიდან იხიხანი, „ხვირიო“; ქუთაისში ლაითაქესთან ან ერემოსთან რომე „მრავალ-ქამირის“ დეიწყო, ყახხედიდან ბანს გეტყვიან, ხილო ორთაქელის ბაღებიდან „მადლობელს“ შემოგამებენ. ბორჯომში რომე პაპირისი ამეილო, ფოთიდან ოცი ხელი მინც მოვწყვებდა—მეცე მომაწყვიეო; მერალი ხელსახოცი რომ იბოუეო, მთელი საქართველო მობრბის ყვირილით: „ჩემია! ჩემიაო!“ აჰ, მავას ნულარ გამაბსენებთ. გარსონი კიდევ ერთი ბოლიდი ფინ-შამანი ლეი რედერჩიოსა. რაო ბესო, შარტრეში გირჩენია? შენ, სერიოჲ, შიპარი გინდა? აჰა, კაი... გარსონი სამივე მოვავრთვი... ანანასი, ფორთოხალი და მანდარინიც...

და კვაკი კვაკანტრიაჲში თავის სტუმრებს ოქროს პორტ-სიგარი ვაუწოდა და თითის სისქე პაპირისები შესთავაზა. პორტ-სიგარი აპურებულეი იყო მონორგამებით. შუახე ეწერა: „თავადს ნაპოლონ აპოლონიჩ კვაკანტრიაჲს ნიშნად რეზეკას მარადიული სიყვარულისა“, ხოლო პაპირისებზე ოქროს ასოვებით წარწერილი და დახატული იყო თავადური დერბი, ხლარიანი სამი ასოსი—კვაკის ინიკილებისა და კვაკის დეიზი:

„ყვლაგან, ყვლაფერი, ყვლაზგან, ყვლაფერი. ყველაფერს“.

— რა აზრია ჩაქყოილი აქინე, კვაკო?
— ვისაც როგორც მსურდეს, ისე გეიგოს. აი კილი. აი, აქინეც.

და სტუმრებს ვაუწოდა ძვირფასი ბეჭედი, საათი და ოქროსთავიანი ჯოხი; სამივე თვალ-მარგალიტით იყო შემეჭული, სამგანე იგივე სახელმძღვანელო დეიზი იყო ამოჭრილი.

— გარსონი შამანიური კარვად ვერ არის ვაცივებული... безобразии! ამ რესტორანში აროდეს არ იციან კარვად ვაცივება... არც ანანასი ვარგა, წყრილია... ბე-ნო, წა ვენაცვა, ეს ოცდახუთიანი მიეცი ორკესტრს, ჩემი საყვარელი ვალსი „მარია ტერეზია“ დოჟრან...
კვაკემ თვალი მოჭკა იმ სუხონის დედოფალს, იმ კაფე-შანტანის პრიმდონას, ბრწყინვალე და მუსთა-მზე პარიზელს, რომელიც სწორედ იმ დროს რესტორანში შემოიანათა.

— სიღდაკ, ა ჩემი „ვიზიტეი კარტიკა“, მიი ქალი აქინე მიიბატოე. ჩქარა, თვარა სხევაში მეიტაცეც.

* კვაკის ადესაში საყვარელი ჭკავდა რეზეკა იფლანსისა, რომელიც იმ დღეს უცხოელნი გადასაღებულს თავს მჭარს სკაჲს გაჰყვა. ისეკა დაბატმობული იყო. კვაკიმ ზეზაზერა ზისი განაიფისუფლება, რაც იფლანსის ზუთი ათასი მწიფით დაუფლდა.

სედრავამ მამაკაცების ალყა შეარღვია:

— პოინტი ნაპოლონ აპოლონიჩ კვაჭანტირაძე და მისი მეგობრები გთხოვთ პატივი გვეთ.

სხვები ბუზღუნით და შურით დაგვიანტნენ.

კვაჭა მოღუნებული ზღაპრით მიეგება იმ მზეთუნ-ხაეს და მოწონებით, მორჩილად ემთხვია ხელზე.

— შარმეც დე ვოტრ კონსანს... პრენს კვანტირა-ზე... სილ ვუ პლე, მაიდა... გარსონ!.. შერ მაიდა, ვულე ეუ შუაზირ...*)

ჩაპკრეს, ჩამეტერეის, წარაყენეს და შებღალეს ნაზი და ფაქიზი ფრანგული.

უზარმაზარი დარბაზი იწვის.

ურიცხვი ბროლით აკუნწლული ლიუსტრა ძვირფასი ალმისივით ბრწყინავს.

ისმის ფაიფურის წყარა-წყური. ბროლი კრიალებს. ვერცხლის კასრებში გაყინული და არტახებში გახვეული შამპანური ბროლის თასებში ოქროს წინწყობით იწინწყობება.

გაბერილი სურიდან თავლის ფერი კიურასო ჩამოღის.

მუსკატი ბზინავს და ქათქათებს.

ბროლის ქიქებში ცეცხლოკიდებული შარტრები ცისფერი ალით იწვის.

ყვითლად იწურება ანანასი, ფორთოხალი და მანდა-რინი.

თავისთავად დნება ყირიმის მსხალი—სენ-გერმენი და დიუშესი.

უხვად გაბნეულა აღანძული ატამი, დაეჯა კალვი-ლი, მუგანე, ყვითელი, წითელი და შავი მუსკატი, შაშ-ლა, ჩაშუი, ათფერი ვარდი და ყვავილი.

ადიდადა კიბო გაფარჩხულა, გამოზლილა.

მრავლად მოსჩანს ტიტეელი ბუკი, მკერდი, მკლავი, მხარი და აბლაბუდაში გახვეული წვივი.

ერთმანეთში არეულა ასფერი ფარჩა, ატლასი, ხა-ვერდი, გაზი.

თვალს იზიდავს ვენეცური, ბრიუსელური, ვალან-სიური და აღმოსავლური ნაქარგი, ნაქსოვი და ოქრო-ნენესული.

აბენტიალა, აბულუმებუდა თმა გიშრისა, წაბლისა, მიხიკა, ჩაისისა და ოქროსი.

*) აღტაცებული ვარ თქვენს ვაცნობით... თავად კვაჭანტი-რაძე... დაზარანდით, ქალბატონო... ბიჭო.. ძვირფასო ქალბატო-ნო, გთხოვთ მოიხიზოვით, აირჩიოთ...

თვალს სკრის ბრილიანტი, აღმასი, ლალი, ფი-რუხი, ზურმუხტი, ამეთვისტონი, მარგალიტი, ბალახში და ლავარი.

თამბაქოს ბოლი ლურჯი გველივით იკლავება. ყნოსვას ასიინებს თილისმურის ალერსით ნულ სა-სებელი.

ქალ-ვაენი ერთმანეთში ჩახლართულად და ერთმა-ნეთის სუნთქვით და ხორცილ დამთვარლნი და თავებრუ-ბვეულნი, შვებით და თავდავიწყებით დასკურავენ ვალსის თბილს ტალღებში.

ისმის ტრფობის ჩურჩული, ნართალის ოხუნჯობა, და აღგზნებული კისკისი.

მოსჩანს ხშირი ელვა სურვილით ანთებული თვა-ლებისა.

ავი დეღვით დღვლავს შიშველი მკერდი. სისხლისფერ ტუჩებზე და მოყვავრე კბილებზე

თრთის აღმუნი აშლილი ენებისა. ფერფმარალით შეღესილი და მწვავე სასმელ-საქ-

მლით ადისილი-ლევწილი ხორცი ენებს დაცხრობას. აბილიბღებული, ახუნხუნებულები და ადღებულები სი-

სხლი მოუთმენლად ელის და დაეინებთ მოითხოვს შენე-ლებას და ჩაქრობას.

გაჩაღებული დარბაზი ენების ალში და ბანგშია გახვეული.

ილირენდა და მძინვარებს პირისისლიანი, კბილაღე-სილი, ფაფარაყრილი და ახურებული მხეცი სიძვისა და მრუშობისა.

იწვის, დნება და ინთქმის იგი დარბაზი ვარყენი-ლების და აღვირაწყვეტილ ვნებიანობის ხანძარში.

თავადი კვაჭი კვაჭანტირაძე თვალმილულული და მიხნეული დასკურავს ბანგიან ტალღებში. ერთის წუ-თით იმისმა ტურფამ, მორჩილმა რებეკამ კვაჭის თვალწინ გაუღეღა, საყვედურის ღიმილით გაულომა და ცისფერი თვალბეით სვედა მიანათა, მაგრამ იგი ნისლოვანი მოჩვენა-ნება და წუთიერი ლანი უმალ გადნა, ვაქრა და შთა-ინთქა პარიზელი პრიმადონას ნალეგრდლიან თვალბეში, რომელნიც ნელნელა სწავადა და ცეცხლს უქიდებდა უკვე მიმქრალს კვაჭის გულს.

კვაჭიც მალე ააყვა იმ თვალბეს, მალე მოაჯდა პირ-სისხლიან მხეცს, შეუკურდა ბანგის ტალღებში და თავგამ-წევი სტენივით გადავარდა მრუშობის და ენების ხან-ძარში.

მიხიელ აღამაშვილი.

ს ა მ ე ლ ზ ი ა რ ლ კ ი მ ე ნ ი

აი, გამოჩნდა აგერ ხის ჯვარი, შავ ლოდთა გუნდი ჰინსა ჰვალობდა. ოქროსფერ თმებსა გიწუნდა ქარი. შწარე მოთქმით რო მიგასენებდა. გადაითალხა ყვავილთა წყება, ვარდმა კანკალით დახტუა თვლი, საცაა ნისლი მთლად ჩამოწყება, და გაიშლება მანტია შვიც... ბალის კარებზე მოველიოეე ია,

როცა ქვითინთ იცრემლებოდა,— მასთან ღიმილით შენც ჩაევილია,— საგაზაზხულოთ როს ირთებოდა. არ გაუკვირდა, ცრემლების ფრქვევით რომ დაოვრე იგი ჯერ თბილ საფლავზე. მან გამომიმა ფილოლების რბევით და გარს მოველო რუხ-ფერ ხის ჯვარეს!..

იმერელი ქალი

პატარა ფელეტონი

ს ს მ ს კ

„ღურჯულის“ კორპორაციაში *

მოკ. II-რე ავტობიოგრაფია

(ყველანი მაღიანათ შექცევებიან)

ჯიქია. პიტნავას აუტოქა სჯობიან, რა გვერეილია ეს შემწვარი ორაგული. მაშარაბი მოიტანეო, მაშარაბი.

კორიშელი. არა პიტნავასთან ღომი და ხარშო კარგია, სხვა ყველაფერი აქა სჯობია.

ს. ახ-ელი. რომელი ღვინო დავლიოთ, კოტე: თეთრი თუ წითელი?

ქ. მარჯ-შვილი. Для меня безразлично, წითელი სჯობიან მაინც.

დ. ჩხეიძე. ტოლიბაში იემსქნათ, კაცო.

აქ. ვასაძე. შენ, შენ.

დ. ჩხეიძე. მამის კუბო არ დამიდგეს, მე არ ვიმასქნა.

ჯიქია. საშა, კაცო, შენ ყველაზე უფროსი ხარ, შენ დაიწყე.

ს. ახ-ელი. კარგი, გაიქსეთ კიქები: იცოცხლეთ, კოტე. მე სიტყვას არ ვავადრძობ, შენ, რომელიც მოგვევლინე ჩრდილოეთიდან კენჭებთან ჩვენ, ვეფხეთა, საერთაშორისო კარნავალში, რომელმაც მარჯანის ფერის მზის გამაკოცხლებელი სხივებით ააცისკროვნე ჩვენი დრო-მოკმული, დახსენებული ძველი ქართული თეატრი, საიდანაც საფეხით განსდევნე ბუნებ-დამძვროლი მგლოტ-თაიანი დრამატურგის ნაყოფილარი ეროვნული პიესები, არას დროს არ დაგიწყევს ქართულ თეატრის მემკვიდრე და კერძოთ ჩვენ, მომავალი თაობა. შენი სახელი ისეთივე მარადიული იქნება, როგორც მარად მოედინება ჩვენში, ქიზიყში ღურჯუი, იცოცხლეთ, გაგიმარჯოსთ.

ყველანი (ტაშით) ვაშა, ვაშა, საშა!

ჯიქია. მართლა, საშა, ცხენის წყალი დიდი იქნება თუ ღურჯუი?

ს. ახ-ელი. რას ამბობ, კაცო, ღურჯუი მეტი იქნება. როცა მოდიდებულა, შენი თავის ტალა ქვები მოაქვს.

კორიშელი. აბა, რას მიპქარავდა „ქართ. სიტყვა“ ზაფხულობით შერბაო! (პაუზა).

ქ. მარჯ-შვილი. „სულიერტელნი“ სისხარი ენახე წუხელი: ვითომ შლამიან ჭაობში ეგანაობდი, გაურქცხელ სიბინძურში ვიყავი ამოთხუანული...

ვასაძე. არა უშავს არა ბატონო კოტე: „ღურჯუი“ ყოველგვარ სიბინძურსავე გავბანთ.

ქ. მარჯ-შვილი. Нет, серьезно страшный был сон. ჭობის ქვემართნი მაყრიდენ სახეში დამალ ლორწებს... (პაუზა) სისხარი კი არა, საერთოდ იმ დღეს აქეთ ფანტასტიკური მიგვიყვება ჩემი არსებობა... ჩემი ხეობრივი „მე“ დაინა ამ თქვენ საქართველოს ველურებაში, რომელიც სასევა უწმინდურობით...

აქ. ხორავა. მრავალჯამიერ თქვენი სიცოცხლე, ბატონო კოტე. იმ დღეს აქეთ ფანტასტიკური კი არა, ნამდვილ ქართულ, ეროვნულ რეალობას დაუკავშირდა თქვენი უცდავი სიცოცხლე, ნოემბრის 25 ქართული თეატრი თქვენ წყალობით დავიწინიეთ აუტკიონში.

დ. ჩხეიძე. (ჯიქიას ქიქებზე მიურახუნებს) ჩვენ უსათუოდ თქვენის წყალობით გავიმასქენით, იცოცხლეთ.

ღამაშიძე. ეს სახალხოებლები უოჩილათ გამოგვემბაურენ „მეც ნახირ-ნახირო“.

ს. ახ-ელი. ეს უთუოდ ჩვენი გამოძახილია, თუმცა უშნო და ულახოთ მიბძევა, მაგრამ მაინც ჩვენ გამართლებათ უნდა ჩიეთვალოს.

ქ. მარჯ-შვილი. როგორი შინაარსისაა მაინც მათი მანიფესტი?

კორიშელი. ისიც ჩვენ ყაიდაზე დაწერილი.

ქ. მარჯ-შვილი. არა, მაინც какого содержания?

აქ. ხორავა. სულ ცოტათი განსხვავდება ჩვენი მანიფესტიდან: მაგალითად, ჩვენსას ქვიან **მანიფესტი**, იმით კი მოუნათლათ **სიტყვათ**: ჩვენი პაროლია **ღურჯუი**, მათი ნიშანი კი **ჯეირანი**: ჩვენ ვართ „არტიტი გეიჟი“, ისინი კი „მსახიბო ტყვიის მფრქვეველი“: ჩვენ „დაეფრენთ ფავარ აყრილ რაშეკ“, მათ კი **ჯეირანი** სურთ **ღურჯუის** ნაწარლებსაქენ გასერინება... საცოდავები, ჯერაც არ იციან, რომ ჯეირანი ვერ მოეწევა რაშეკ...

ქ. მარჯ-შვილი. ჯეირანიც გეიჟი მდინარეა?

ჯიქია. არა; გაურული თხაა. (საეროო სიცილი).

ს. ახ-ელი. (სიცილით) გეტყობა, რომ მეგრული ხარ. (კოტეს ჯეირანი, ეს ომ-ფენი ცხველია, ირემს წააგავს, ბლმით არიან ჩემი სოფლის მახლობელ სოფელ ნურკიანში.

ქ. მარჯ-შვილი. Вот как!.. მე ვაზოთე მაინც რუსულათ გადამითარგმნით „ნარკონი დომის“ მანიფესტი.

ვასაძე. ჩვენი „გამოსვლა“ მაინც უმსხვერპლოთ ვათავდა, თუ მეხვევლობაში არ მივიღებთ ჩვენი საფუთე-სო ამხანაგების „ჩეკაში“ ჩაჩიქებებს. სახალხო სახლში კი **ჯეირანი** ისეთი ქეკა-ქუხლით და მუცლის გვერ-მით დაინადა, რომ ორს შიშით ვული გადაბრუნებია და „სკოროი პომოშით“ წაუყვანიათ თურმე „მიხაილესკის ბოლინიცში“.

დ. ჩხეიძე. იმე, რას ამბობ, კაცო, მაგას რავე დევიჯერებ.

ვასაძე. ჩვენი გამოსვლის დროს ბრბო ძლივს ჩაეაჩუმეთ, იქ კი საზოგადოების მყუდროება მოხლოდ ვაბაურმა დაპარეცია თავისი ღამაში ლექსით.

ს. ახ-ელი. განსხვავება სხვაე ბუერია.

სმენი. სმევი, სმევი...

ს. ახ-ელი. რა უნდა ვსთქვა, განა თქვენ კი არ იცით, იმ დღეს ტუჩებზე, დორბლმოყრილმა ზრობმ საბოლიშო ნაწრის დაუხიანა ვასო აბაშიძეს მისი სცენაზე ამოტანის დროს, სახალხო სახლში, კი გოცირივე უყენებლათ გადაარჩა.

ჯიქია. ყველანი მათ იცავენ „გორისპოლოკომს“ დაუდგენია: „სახალხო სახლის“ ახლის მიღებარე ტყეში სასტიკათ აიკრძალოს ჯეირანზე ნადირობა“.

აქ. ვასაძე. გოცირიძე, გოცირიძე! არა, ჩვენი ახალი თეატრის ოჯახი უნდა განიწმინდოს ამ ხალხიდან,

*) იხ „თ. დ. ც.“ № 5

მუშა-მსახიობი ნიკო გოცირიძე
(ინტერესთა თამაში)

დურუჯის ანკარა წყალი ვერ უიტანს მღვრიე მდინარის შემოერთებას.

პ. ქავთარაძე. (ადგილიდან) ჩვენი კამპანია სვამს თქვენ სადღევრძელოს და განსაკუთრებით კი იმ „ბებერ კამუჩებისას“, რომელთა ჯერ კიდევ გაუხეხდნელ ზაქებს აქ ბევრს ვხედავ.

დამაზაშიძე. როგორ თუ ზაქები? ჩვენი სასოგადოების „დურუჯის“ სახელთ პროტესტს ვაცხადებ.

დ. ჩხეიძე. ბატონო პეტია, მეტის მეტად, მინც და მინც ნუ მოგვიმასქნავ.

მ. შარაშიძე. მეც ველარ მოვითმინე, რომ არ მოგესალმოთ...

ს. ახ-ელი. (ჩაილაპარაკებს) ჩვენც ველარ მოვითმინეთ თქვენი „ავგაროზის“ დადგმა.

მ. შარაშიძე. გისტურებთ „ეცილეყოთი“ და „ჰამუჰამით“ თქვენი ზამთარ-ზაფხულ დაუშრობელი „დურუჯის“ თოსნობით, მარჯვნივ მარცხნივ გადახრილ ქართულ, რევოლუციონურ თეატრის აშენებას. თქვენ კი, ბატონო კოტე, თქვენ ძლიერ ყნოსავს არ ეგრძნოს სიმამლე ძველი თეატრის და სიმერალე ზურგ-მოლოტელი ძველი მსახიობების. განავგძოთ თქვენი ლამაზი საქმე—ექიმ შტოკანობა, ძირს ქალბატონი ხალტურა!

ქ. მარჯ-შვილი. მე კარტული კარგად არ ვიცი, მაგრამ, როგორც ვიცი, ისე ვთქვამ: მე მახარებს თქვენი მოსალმება და მივიწყებს იანვრის 29-ს აღრიალებულ ბრბოს. ამიერიდან მე ვეცდები დავიცვა равномерие და გავარჩიო ბრბოში ის იუმორისტები, რომელთაც გათახსირებული ლიმბო აკრავთ პირზე და ავრეთვე წვერებ-შეკრეპილი ის ქართველი ინტელიგენტი, რომელსაც ჰერლინდიური ნიშანი ბუბლზე ჰკონია პატენტი კულტურული ადამიანისა. ძირს დახავსებული ძველი ქართული თეატრი, გაუმარჯოს „დურუჯულ“ თეატრს. (ატყდება საერთო ჩოჩქოლი, ხმაურობა, აურ-ზაური).

ავეტია. თქვენი ჰირომეთ, ნუ დამლუპავთ, 11 საათს იქით არ მაქვს „პრავო“. გამისწორეთ „შოტი“.

ს. ახ-ელი. ავეტიქას სადღევრძელო ექსტრათა, იცოცხლე ავეტიქ!

ავეტია. გმადლობ, ვასპადინ ტავარიჩი! (გვერდზე ამხანავს) დავიღუფეთ, ჰენც ფულს არ გვაძლევენ!

ჯიქია. რამდენია სულ?

დ. ჩხეიძე. რამდენიც უნდა იყოს. არა უშავს რა, დიმიხსოვრე ხელმეძე, ხელ შემოიარე თეატრში, მიმასქნავ ანგარიშს. (ხელი-ხელ ჩაიკიდებული გავლენ).

ავეტია. (სახტად, გამტკნარებული) დაინახსოვრეო! ვაჰ, თქვენი პირის ზიარება... აი, თუ არტისტები არიან, ჰა!..

გრი.

(შემდეგი სცენა დურუჯის მიდამოებში, ზაფხულში)

ზუბედურება, დ. კლდიაშვილის პიესა აკადემიურ თეატრში

დავით კანდელაკი

სახალხო განათლების კომისარი, სახელოვნო კომიტეტის თავმჯდომარე

შხმუ ჯჷმრკჷმი

რაზინდარანი თავორედან

ინდრა *)

ღრუბლები წვიმის წვეთებთ ეშვებთან მიწაზე და-სარჩენათ...

უცნობია საიდან მოდიან ქალები მიწით დატყვე-ვებულნი რომ ხდებიან.

მცირეა მათი სამყარო და ცოტანი სცხოვრობენ ამ სამყაროში.

მიუხედავთ ამისა ყოველივე თავსდება მის ფარ-გლებში: ბედი, მწუხარება, შფოთი.

ამიტომ ახურათ ქალებს ჩადრი, ამიტომ იკეთებენ მკვლავებზე სამაჯურს. ამიტომაც მათი ეზო მესერიტა შე-მოვლებული.

თეთიფული მათგანი ინდრაა საკუთარ ვიწრო ედვ-მის.

ოჰ, ეს მეზობლის ქალი.

დაბადებითვე ცელქი და მოუსვენარი. დედა გაჯავ-რებით „უფარვისა“-ს რომ ეძახის და მამა დიცივით „მადკურ“-ს უწოდებს, რომელი ღმერთის მხიარულ ღი-მოს მომავონებს?

ჩანჩქერის ზვირთებს წააგავს იგი. მისი მკერდი მუ-დამ ორთის როგორც ფოთოლი ღერწამის წვერზე.

დღეს იგი ევრანდის მოაჯირზე დაყრდნობილი, ცისარტყელს წააგავდა. ჩვეულებრივ არ ჰკრთოდა დღეს მის ღიდრონ შვე თვალბუმში მხიარულება. იგი უფრო მღორებულულ ამინდში ხის ტოტზე მჯდომ ფრთებ და-სველებულ ჩიტს წააგავდა.

*) ინდრა—ცისა და ატმოსფერის ღმერთია ინდიურ ძველ რე-ლიგიაში.

აუტანელი სიციხე იყო რამოდენიმე დღე. გაფერ-მკრთალდა ცა და ფოთლები უიმედოთ ჩამოხმენ.

უეცრივ გაშალა ცალთა კილით კიდეზე შავმა ღრუბლებმა. უკანასკნელმა ჩამავალმა სხივმა ისე გაიელვა როგორც ქარქაშიდან ამოწევილმა ხმალმა.

შუალამისას თრთოდა სახისი ფანჯარები, კარები... ქა-რიშხალმა შეაშფოთა მძინარე ქალაქი.

ქუჩაში, წვიმის ხშირ წინწკლებში ფარანი ანათებდა მსგავსად ლოთის ამღვრეულ გამომეტყველებისა.

ზარის ხმა ისე იმობდა, თითქოს წვიმის წვეთებში იყო გახვეული.

დილით გაძლიერდა წვიმა.

სწორედ ამ ცულ ამინდში იღვა მოაჯირზე დაყრდნო-ბილი ჩემი მეზობლის პატარა ქალი.

როდესაც და მივიდა მასთან და უთხრა: „დედა გე-ძახის“, მხოლოდ თავი გააქნია ისე, რომ თმები აეშალა.

მივიდა ძმა. ქალაღის გემი ეჭირა ხელში. სათამა-შოდ იწვევდა, არ ეშვებოდა.

განრისხდა ქალი, ძმას სილა ვააოტყა.

წვიმდა. იკუპრებოდა.

ქალი იღვა გარინდებული.

საუყურეთა განთიადზე, შექმნის დასაწყისს, პირვე-ლი სიტყვა უთუოდ მდინარისა და ქარის ენით აღმოხდა და დღესაც რამოდენიმე ათასჯერ მილიონ წლების შემდეგ ამ სიტყვამ, რომელიც არ ემორჩილება დროს დავიწყე-ბას, წვიმის წყნარი ხმით გამოცხადებრა მის სმენას და მოუწროდა.

ისიც დაემორჩილა ამ ძახილს, შთაინთქა უსაზღ-ვრობე ში.

რა დიღია დრო.

რა დიღია ქვეყანა

რამოდენმა საუთუნემ ვანვლო, და რამოდენ გვარად თამაშობდა სიცოცხლე დღემამწაზე.

მთელი სამყარო, მთელი დიდება იცქირებოდა იმ დღეს ამ პატარა, თვით ნუნა ქალის სახეში ღრუბლების ჩრდილით და წვიმის წყნარი შრიალით.

ამიტომ იღვა იგი უძრავად დიდრონ გაშლილ შავი თვალბუმით—როგორც სახე უკვდავებისა.

მის. ბოჷორიშვილი

მ რ ი ს კ ს ლ ი

ჩემი სურვილი ქარმა დაფანტა, ლამე ქალაქში სისესაც! ბაცილებს მეთამაშება როგორც ინფანტა და ოთახისკენ ვილაც მააცილებს.

მთვარის ღიმილი ვარცკვლავებს ათოვს და მღმელმანა ზეცის სიშორე...

მისი ღალატე სიზმარშიც მახსოვს, რა ეწნა, გულიდან ვერ მოვიშორე.

ამ ჩვეულებას უკვდავად ვიცავ... ჩემს შორის თუქცა დაქმნა ვარდა.

იმის ორ სახელს მაინც ვიფიცავ, სხვა არავის მსურს მე იმის გარდა!

შალვა ონტოფელი

მ წ ე რ ა ლ ი ქ ა ლ ი

ერისთავი-ხოშარია, ანახატისა გიორგის ასული—

მწერალი ქალი და საზოგადო მოღვაწე, მუშელ დუტუ მებრელისა, დაიბ. 1868 წ. 3/11 ქ. გორს. მამა მისი იყო ქართლის თავადშვილითაგანი, რუსეთმუნდ ცნობილი, დედა — ელისაბედ. ზ. ბაგრატიონ-დავითაშვილის ასული. აკენიდანვე აღსარდელთა აიყვანეს მისი ღვთისმშობლებში, რომელთაც კარგად იცოდენ ძველი მწერლობა-ისტორია და ბავშვზე დიდი აღზრდლობითი გავლენა იქონიეს. დასარდულა გორის პროვინციის 4 კლ. (აქ ქართულ ენას ასწავლიდენ ჯერ. ცნობ. მ. ქ. ყიფიანი, შემდეგ—ს. ლომოური). ცხოვრობდა ს. ფეცაში, ქართლს. თითგანვითარებასთან ერთად მწერლობდა, ამავე დროს სოფლის ბავშვებს ასწავლიდა. 1897 წ. მუშელთა შვირთი დუტუ მებრელი ამის გამოერთანს ცხოვრობდა სამშობლოს გარეუბან—ოლიისს, ნახიჩევანს, ტრეგენში და ყაზახს. სამწერლო ასპარეზზე გამოვიდა 1885 წ. საყმაწვი. ჟურ. „ნობათ“-ში (დაბეჭდა მოთხრობა „ბეხსა“), შემდეგ „კვ“. მოთხრ. „ბატონებმა არ დაიწყენსა“. მწერლობის პირველ ნაბიჯიდანვე მფარველ-წამქეზებლად მოეწვინა აკაკი. ამის შემდეგ განსაუფრებებით მწერლობას მოჰქიდა ხელი და მალე დიდი რომანი „მოლოძღვე გზაზე“ გამოაქვეყნა („მოამ“. 1896-97 წ., ცალკე გამოცემა სამეგრ., პესად გადააკეთა ე. გარბიქმა,—ათეატრი და ცხოვ“. 1916 წ. № 15—17, 20—21). ზემოთხსენებულ ნაწარმოებთა გარდა დასწერა: „ლაზარემ გადააქაბა“ („კვ“. 1893 წ.) „მეტი ღონე არ არის“ (იქვე, 1896 წ.), „ეკრა“, („მოამ“ 1901 წ.), „ჰამისია“ („იგ.“), „ბედის ტრიალი“, „მდღებობ“ (ჩე. კვ.“ 1908 წ.), „დარისპან თარაშვილი“ („ივასკ.“ 1909 წ.), „სიკვიდილის არდილი“ („სახ. ვახ.“ 1914 წ.), „ეკლესიის ვარშემო—მამა იოსებო“ („ქართ.“ 1919 წ.), „შიწ.“ „შიწ“. მ. 19 უ წ.) სწერდა სამაწვილო მოთხრობებსაც („ჯეჯ.“ და „ნაკ.“). გამოცემულია 3 ტ. მ-ს შემოქმედება განიხილეს: ა) მე ვახლავარმა-მ. ნასიტემ (იგ.“ 1897 წ.), ბ) ივ. გომართელმა („ალ.“ 1918 წ.), ე) ალ. ხახანაშვილმა (ქარ. სიტ. ისტ. ქართ.-რუს. გამოცემაში), დ) აღონისმა („ლომ.“

1922 წ. № 16), ე) ე. გარბიქმა („ტრიბ.“ 1923 წ.), ვ) შ. აუხაიძემ („ბახტ.“ 1923 წ.) და სხ.

მ-ს თავის რომანებსა და მოთხრობებში ქართველთა ყოფა-ცხოვრებას გეისურათებს. შექმნა ქართველი ქალის ძლიერი ხატება, დიდის სიძლიერით დახასიათა ქალის ნედლობევი გარბობა, რომელსაც მანამდე არკ ერთი ქართველი მწერალი ქალი არ შეხებია, ასე ნიჭიერად პირველმა დახასიათა სამუდგელობა სრულის აინახათა. ნაწერები მისი მრავალფერ-სურათანია. აღმინათა საერთო ბედნიერების დასაწყარებლად აუცილებელ პირობად მიანინია ქინებრივ-წოდელე უთანაწარობის მოსპობა და საერთო სიყვარულის განმტკიცება. მისი ღრმა რწმენით, სიყვარულმა მდიდარ-ღარიბი არ იცის, სიყვარული თავისუფალი გრძობაა და წინ ვერავრთი გადადებულა. გლეხთა ცხოვრებიდან ამოღებულ მოთხრობებში გვიჩვენებს გლეხთა ქონებრივ დასწოდებას,—ერთის მხრივ შეძლებული, მდიდარი გლეხი, რომელსაც თავისივე მოძმე ღარიბი გლეხი თავის შესადარისად არ მიანინია, მეორეს მხრივ ღარიბი, რომელთაც დაუხარული შრომა საუღლებულად მიანინია და ამ შრომაში ჰპოებენ სიამეს. ნიჭიერად დასურათა თანდათან როგორ ირღვევა გლეხის კარჩაკეტილი ცხოვრება ახალგაზრდა ქალ-ვაჟთა ცოლ-ქმრომის შესახებ, როგორ იმარჯვებს თავისუფალი სიყვარულის გრძობა, რომელც ერთადერთი საუფქველი ცოლ-ქმრომის ბედნიერი კვირის შესაქმნელად. მწერლობის გარდა, საქმიოთაც ერეოდა საზოგადო საქმეებში. გორში შეადგინა ქართველ ქალთა საზოგადოება „მანდილოსანი“, რომელმაც ერთი წლის განმავლობაში მოაწყო უფესო საანანო სკოლა, საკვირაო სკოლა, სასადილო, თავშესაფარი, პატარა კოპორატები და საჩივი. მ-ს ახრით, ქართველ ქალთა შეკავშირება, გათავითნობიერება და შეგნებული შერთობით თვითმოქმედება გამოვიყვეს ირ დუტუ მებრელი მდგომარეობიდან, რომელშიაც დღეს ეიმყოფებოთ, და ყველა დაინახავს, რომ ქართველი ქალი არ მომკვდება.

(იოსებ იმედაშვილი,—ქართველი მოღვაწეთა ლექსიკონი—დან.)

„ახალი კლუბი“

ომში დაპროტოა შრომის ატკლმა აღდგინა

ვის არ ახსოვს „ახალი კლუბი“, ყოფ. ქართულ თეატრთან მოთავსებულთა? ის იყო დიდი კულტურულ-საზოგადოებრივი კერა მდიდარ წინანსაცავ-სამკითხველოთი: იქ იმართებოდა წარმოდგენა-კონცერტები, საღამო-ლექციები... მენ იკრებებოდა ქართველი და უცხო საზოგადოება სულიერი წყურვილის მოსაკლავად.

და ეს თავსაკრებულო ბოლო ხანებში თანდათან დაიშობ, თითქო უპატრონიოა.

უკანასკნელად გამოუჩნდა პატრონი,—ომში დაპროტოა შრომის არტული „ახალი წრე“.

უშობი ფული დახარჯა ამ წრემ ვალვარკლოლი შენობის ხელახლად აღსადგენათ და გასამშენიერებლად.

მოკლე ხანში აქ ისევ გაიზღებდა კულტურული საქმიანობა: დაიწყო წარმოდგენები, კონცერტები, ნიარ გონიერული ვასაბრობები.

ამგვარად ის, რაც დრო-ყამმა გაცემტვერა, ომი ინვალიდებმა განახლეს, რომელნიც ორ მიზანს ისახენ: საკუთარი შრომით თავის რჩენას (რათა სხვა არ დააწუნენ კისრზე) და საზოგადოებრივი საქმიანობი გაჩაღებას.

აქვე აპირებენ ქართული ღრამატ. და საოპერ დასის მოწვევას.

გაუმარჯოს მათს მიზანს!

უსუფ-ხან.

[ქანდაკება.—გაგრძელება. იხ. „თ. დ. ც.“ № 6]

ნინო. (ეკელუცად თითს დაუქნევს) თავი კი არ გამოიღო! სინათლეს ყოველთვის ბნელიც ახლავს. სამაგიეროდ სბილები ცუდი გაქვთ.

არჩ. (საჩქაროდ ხელსახოცს ტუტებზე მიიფარებს) ქალბატონო ნინო!

ნინო. თუ ქება მოგწონთ, ძაგებაც უნდა აიტანოთ. (სიცილით) დმერთო ჩემო, როგორ გაწითლდით. ლევან! უყურე როგორ გაწითლდა! ლევან! შენ გელაპარაკები!

ლევ. გაწითლდა? მართლა გაწითლებულა. (ვახუთის კითხვას ვანაგრძობს)

(ნინო წამოდგება და აღღრვავებული ოთახში სიარულს დაიწყებს. არჩილიც წამოდგება.)

არჩ. ეხლა კი ქეშმარიტი დროა, დიახ, დროა. ნება მიბოძეთ გამოგემშვიდობოთ.

ნინო. (ხელს გაუწოდებს) კარგი, განთავისუფლებთ. თქვენს ნაენობს კომერსანტს გადაეცით, რომ ლევანს ხელაღ შეუძლიან დაიწყოს ბიუჯეტის გამოქანდაკება, ავანსის შესახებ თქვენ თითონ მოელაპარაკეთ.

ლევ. ნინო!

ნინო. (მტკიცედ სიტყვას გააწვევტინებს) მე ასე მსურს.

არჩ. (ლევანს) ძალიან სადა და უბრალო კაცია. ყველაფერს მე თითონ მოვაწყობ. თქვენ არც კი შეგაწუხებთ.

ნინო. (კმაყოფილი ღიმილით) თქვენი იმედი მაქვს, ბატონო არჩო. ლევანს თუ მეგობრები არ დაეხმარნენ, სიმშლით მოკვდება.

ლევ. ნინო!

არჩ. ვიცი, ვიცი თ მავისი მოკრძალებული ხასიათი, აი ელვაც, გამოუენაზე ლევანის ქანდაკება საუკეთესო ნაწარმოებია, დიახ, საუკეთესო ნაწარმოებია, ამას მარტო მე არ მოვასხენებთ, თქვენი ქება ბევრისგან გამოიგია, ვახუთებში კი კრიტიკა არ იმისი. უნდა მოვასხენოთ, რომ ყოველ ნაწარმოებს, ყოველ მხატვარს თავისი ქომაგი ჰყავს. ლევანი კი როგორღაც დაჩრდილულია, დიახ, დაჩრდილულია.

ნინო. თუ თქვენს დანაპირებს შესაბრუნებთ, დარჩილული აღარ იქნება.

არჩ. მე მუდამ მზათ ვახლავართ სამსახურისათვის.

ლევ. (გაოცებული ხან ნინოს უცქერის, ხან არჩილს) რა უცნაურიათ ლაპარაკობთ. სიმამრსი მგონია ჩემი თაყი. რა ქომაგი, რის ქომაგი!

არჩ. რას იზამთ, ბატონო ლევან, დროა ასეთი. უცხოეთში, მოგესხენებათ, რედაქტორების წრეში ვტრიალებდი, დიახ, რედაქტორების წრეში. განათლებული ევროპა მავნარი საშუალებები არ ერიდება. პირიქით, იქ ვერც წარმოიდგენენ, როგორ შეიძლება ადამიანმა ადამიანს მეგობრული დახმარება არ აღმოუჩინოს და ქება არ შეასხას თავისი მახლობლის ნაწარმოებს.

ლევ. (გაოცებული შესცქერის) დიახ, დიახ. მერე!

ნინო. მერე ის, რომ თუ დროზე ზომები არ მიიღო, შეთანხმებული უკეთნა შენი მოწინააღმდეგეებისა დაგასამარებს და პრემიას სხვას მისცემენ.

არჩ. ეს კი სამწუხარო იქნება, დიახ, სამწუხარო იქნება. დრო კი მიღის. თქვენი კონკურენტი ახალგაზრდა კაცია, ენერგიული და მხნე. იმდენსა ცდილობს, შეიძლება თავისი გაიყვანოს, დიახ, შეიძლება თავისი გაიყვანოს. ეს სამი-ოთხი დღეა, ზედი-ზედ წერილები იმეკლება იმის ნაწარმოების შესახებ. (დაბალს ხმით) თუ გეინტერესებათ, შემიძლიან ვითხროთ კიდევ, ვინა სწერს, იმის ძალიან მახლობელი კაცი სწერს, დიახ, ძალიან მახლობელი კაცი სწერს. ნიადაგს აწახლებენ.

ნინო. ხომ გესმის ლევან!

არჩ. ცოტად დრო დარჩა, მაგრამ მაინც ვეცდები, რითაც კი შემიძლიან, დაგეხმაროთ.

ნინო. დიდათ დამეფალებთ.

არჩ. (ნინოს ხელზე აკოცებს და მერვე შორიდან თავს დაღუგრავს ლევანს, რომელიც არჩილს არ უცქერის) მშვიდობით ბრძანდებოდით!

ნინო. ლევან!

ლევ. (მობრუნდება) მშვიდობით.

(არჩილი გადის. პაუზა.)

ნინო. (ლევანის პირდაპირ დაჯდება და ნერვიულად ხელსახოცს ათამაშებს) რას ნიშნავს ყველაფერი ეს, ლევან!

ლევ. რა?

ნინო. შენი უზრდელობა.

ლევ. არაფერი მესმის!

ნინო. ნუ თუ მთელი საათის განმეფლობაში ერთი სათქმელი სიტყვა მაინც ვერ მოვაგონდა. უბრალო ზრდილობისათვის მაინც დაელაპარაკებოდი.

ლევ. რა საჭირო იყო, შენც კარგათ არობოდი. ყოველ შემთხვევაში თვით არჩილი კმაყოფილი დარჩა, შენ რა ვაწუხებ?

ნინო. ის, რომ შენი უხეში ქცევით აფრთხობა ყველას, ვინ კი ცოტად თუ ბევრად ყურადღებობს მეგობრობა, როდისმე ბოლო უნდა მოეღოს თუ არა მაგ შენს ევლურობას.

ლევ. თუ ცუდ გენებაზე ხარ, წავალ! ჩხუბისა და უსიამოვნებისათვის არავითარი საბუთი მომიკითა.

ნინო. წახალ! სად წახალ? შენ მოვალეობას ვერსად გაექცევი. (მკორე პაუზის შემდეგ გამოწვევის კილოთი) ფული მინდა.

ლევ. რაც მქონდა, მოვეცი. მეტი აღარა მაქვს.

ნინო. საქმარისი არ არის, გუშინ რაც ფული მომეცი, მსახურმა და მხარუტლმა ჯამაგირში წაიღეს, ხელა ფული მჭირდება.

ლევ. აღარა მაქვს.

ნინო. იშოვენ!

ლევ. როგორ ვიშოვნო? ხომ ვერ მოვიპარავ?

ნინო. ავანსები აიღე.

ლევ. კომერსანტის ავანსი!...

ნინო. (ამაღლებულის ხმით) დიახ, დიახ, დიახ კომერსანტის ავანსი. ავანსზე უარს ის აშობს, ვისაც ჯიბე საცხე აქვს. შენსთანა ჯიბეგადახეტილი ადამიანისთვის კი შეიძლება იჯახის დალუჯვასა ნიშნავს. ქვეყანა ასე ცხოვრობს, შენც უნდა იცხოვრო. ნუ დაგავიწყდება, კისერზე მოვალეობა გადევს; ვერსად გაექცევი.

ლევ. მოვინებდა საჭირო არ არის, ამ მოვალეობის სიმძიმეს ისეც კარგადაა ვგრძნობ. დღემდის წინ არ გადავლობებდივარ და არაფრით ხელი არ შემომიწია. ოჯახი მოწყობილი გაქვს ისე, როგორცაა ესურს. ერთადერთი სფერო მაქვს ჩემთვის შემოუარავლელი—სახელსნო. უკანასკნელ დროს იქაც შემიძეკრა. დევჯვარ ამ სახელსნოს და შენის ბეჭდვებით ვილატ ვივინჯებდის ბიუსტებს ვაქანდაკებ. სხვა რაღა გინდა? მითხარი, სხვა რაღა გინდა?

ნინო. პრემია შენ უნდა გერგოს.

ლევ. მე შევქმენი ნაწარმოები. მთელი ჩემი სულიერი არსება, მთელი ჩემი ნიჭი ამ ნაწარმოებზე ჩავაგოსოვ. გამოვიყენებ გამოვიტანე მსჯავრის დასაღვება. მეტი აღარაფერი შემომიწია. გახვითის წვრილდება რეპორტიორებსა და რეკონსტრუქტებს ვერ მოვიხსივდი, რომ ჩემს ნაწარმოებს ხობტა-დიდება შეესახა. ასეთი საქციელი ჩემს ძალ-ღონეს აღემატება. შეიძლება ცისფერი თვალები...

ნინო. (სიტყვას გააწყვეტინებს) ცისფერ თვალებს თავი დანაწე, თუ იღენი არ შეგიძლიან, მაღლიერი იყო აღმამისი, რომელიც სრულიად უანგაროდ გემსახურება და ცდილობს სახელი და დიდება არ დაგეკარგოს, მაშინ დაწოდებ მანც; დიან დაწოდებ.

ლევ. (ამაყად) ქუჩის მაწანწალა ჯენტლმენების გამოსარჩლება ლევანის ნაწარმოებს არ ესაჭიროება. რეკონსტრუქტებს რამდენიც უნდა ჩაბანდო. ჩემი ქანდაკება მიანც ვარსკვლავითი ანაიებს გამოვიყენას და... ამბობავ ყველას, ვისაც ხელოვნებისა რამ გაუგება. სანამ მარჯვენა არ გამომზიბა და ძარბებში სისხლი არ გაყინვია, არჩილისთან ცერკეტების გამოქომავება ხელოვნებისა და მთელი ჩემი საულიყოფსო. უსათუთესი გრმობების პროფანაცია იქნება.

ნინო. (ბოროტი ლიმილით) რა თქმა უნდა. ან მე, ან არჩილი, ან სხვა ვინმე როგორ შეედრება იმას, ვისაც განსაკუთრებული ნიჭი აქვს ხელოვნური ნაწარმოების დაფასებისა. მაგრამ ის კი არ ვიცი, რა უფრო მომზიბებელია: ნიჭი თუ ლამაზი თვალები.

ლევ. როგორ?

ნინო. მას შემდეგ, რაც ელენეს დაუმეგობრდი, აღარაინ აღამაინათ არ მიგანონა არ მეგონა, თუ გუმინდელი ბავშვი საქმეზე ასე ადვილით გულს ავიცრუებდა და შენს კლარა თმას არ მოგრიდებოდა.

ლევ. ნინო, კმარა! აღამაინის მოთმენასაც საზღვარი აქვს.

ნინო. და როდესაც მოთმენა საზღვარს გადასცილდება, იგრილებს ზეცა, ქვესქნელიდან ალი აღმოხდება, ქექაქუბოსა და გრივალში შთაინთება ბინძური კაციობრიობა. ნა, ხა, ხა, ხა. ხომ ხედავ, მაღალ ფარებში ასალა მეც შემძლებია! ნუ გვონია, ტყუენიერ ლაპარაკი მართკ იმან იცოდებს, ვისაც ლამაზი თვალები აქვს. ზოგჯერ ჩინეც, უბრალო მომაკვდევნასაც შეგვიძლიან; პოეტურად დადილაპარაკით.

ლევ. ნინო! მთელი ჩემი არსება, მთელი ჩემი ბუნება დავიშაინჯე. საუყუთესო მიწარაფებანი სულის ჩაკეიკალი მხოლოდ იმიტომ, რომ ოჯახური მუღღრობა არ დაემერღვია და სხობერა ჯოჯობითაღ არ გადაამეკიცია. ნუ დასკინი, ნინო, ნუ დასკინი ამ თავ-განწირულებას,

მოკრძალებით მოგეყარი გულის სისხლში ამოვლებულ მუხუხარებს.

ნინო. შენ, შენ კი მოკრძალებით ეპყრობი ჩემს მუხუხარებს! მას შემდეგ, რაც ელენე გაიცანინ...

ლევ. ნინო! თავი დანაწე ელენეს, ჩვენს ოჯახურ დავაში იმის სახელს ნუ შურე.

ნინო. დიან, სწორად მას შემდეგ, რაც ელენე გაიცანი, ავადმუღღური მედიღღრება დატყენდა და ყველას დასკინი. მეც დასკინი; (ამაყად) მაგრამ იცოდ, დაცინვის ხალისს მალე დაგეკარგავ შენც და იმასაც, ვისაც მსურს ჩემს ოჯახში ქურღღლად შემოიპაროს და თავის ქქუხაზე გატაროს.

ლევ. დაუმსახურებელ მუღღრაცხეოფას ნუ აყენებ აღმამის, რომელსაც ხერიანად არც კი იცნობ. მოაცილეთ თავიდან ქალის ეგ მდაბალი თვისება სხვის გულში ფათურისა.

ნინო. მუღღრაცხე, მუღღრაცხე, უბაღღესი სიღამა-ზის მძიბებელთა წრეში, აღბანა. ავუე სიღამ ცოლის პატივსცემს. მდაბალი მე კი არა, ის არის, ვინც თავის მიღავლესას ანუ ლაწიღღლად გაუბრებს და ასპარეს უბრა! ძლოველათ მოწინაღღღეგებს უთმობს.

ლევ. შენ ყველგან მოწინაღღღეგენი გელანდებიან.

ნინო. კი არ მეღანდებიან, არის. გახიღეთ თვალები და დაინახე, როდესაც არჩილის სამსახურზე უარ-ამბობდა, უნდა გცოდნობა, რომ ძენს წინააღღღეგ ამს ხედრებულთა არიან ისეთი პირები, რომლებსაც შეუძლიანთი კალმის ერთი მოსმით მოგსრისონ, მიწასთან გავა-სწორონ. წარმოდგინილი გაქვს, რა უბედურება იქნება-პრემია შენ რომ არ მოგეცეს!

ლევ. ეგ შეუძლებელია! ჩემი მზე ჯერ ისეც ბრწყინვალედ ეკუთვნება და გზას უნდათს მომავალს. ხერგებითა და მითითაორ გულით მექმნილ ნაწარმოებს კალმის უბედორო წრეპაინთ ჩრდილს ვერ მიაყენებენ. დაე იყავანონ, ქანდაკება მინც გამოარჯვეს...

ქეთიან. (აღღღეგებული უშმიოდის. ხელში გახვითი უჭირავს. გადაფითობებულია) მამიკო, მამიკო...

ლევ. (გაეკრებულა) რა იყო? რა მოხდა?

ქეთ. ზურაბმა მოიტანა... ეუფრის პრემია სხვისთვის მიუციათ

ლევ. (გადავითარებული) რა! რაო? რა სთქვი? (სკამზე დაეშვება და გაოცებული ქეთიანს შესცქერის).

ნინო. (ჩურჩულით. აღღღეგებული) ღმერთო ჩემო! ღმერთო ჩემო! (მცირე პაუზის შემდეგ) ცისთვის მიუხვითათ?

ქეთ. ვილატ ახალგაზრდა მხატვრისათვის. აი, რასა სწერენ: „მისი ერთადერთი ძალეური კონკურენტი იყო ლევან ორბელი. მაგრამ ამ უკანასკნელის ნაწარმოებმა შეეღღღურათა ვეღარ მოზიბილა საზოგადოება. მთელ მის შემოქმედებას რაღაც დალოღღობა ემჩნევა, აღარ არის ძველმეფური ენტუზიაზმი და გაცუკება. აღარ არის ის გადამსწერი ძალა, რომელიც მეგობარ მარმარილოს აცუკესტუნებს და ხელოვნურ ნაწარმოებათა ხედის. ამ მხრივ ახალგაზრდა მოქანდაკე მეტი უსწარი გამოჩინა და ცნობილი ლევან ორბელი დაჩრდოლა. ვფიქრობთ, ეს ღმერთითი მოღვენა უნდა იყოს. ლევან ორბელი, აღბანა...

ნინო (კოთხებს გააწყვეტინებს) კმარა. (სამაზე დაეშვება და ლევანს ჩააშუქრებდა) ლევან, გესმის?

ლევ. (ყრღღ) გესმის, გესმის!...

ქეთ. (ლევანის წინ მუხუხაზე დაეყენა და ქეთიანით თავს მუღღღრეს ჩაუღღებს) მამიკო, ჩემო მამიკო!...

ლევ. (თმაზე ხელს უსვამს, სივრცეს ვასცქერის) შენ რაღა გატრბებს, შვილო? შენ რაღა გატრბებს? (პაუზა).

თამარი. (შემოდის) ჩაი შობა არის. (ღიღი პაუზა).

ფ ა რ დ ა
(შეღღეგ იქნება)

ჩვენი თეატრის ავ-პარტი

ყოველ გზაჯვარედინზე გავიძახით: ერთადერთი ადგილი, სადაც შეგვიძლია დავისვენოთ ხორციელად და სულიერად, კვირაში ერთხელ მაინც რამდენიმე საათით შეგვას მიეცეთ თავი, ჩვენი ჭირ-ბოროტის გარეშე დაერჩეთ.—ესაა ჩვენი თეატრი: იგი ჩვენი ცხოვრების კრიალა-სა რვე, ჩაიხედავით და დავინახავთ შვე ჩვენს ნამვილ სახეს, ავ-კარგაინობას; იგი უმაღლესი სკოლა, რომელიც ჩვენი ვანების სალოარს აფაქიჯებს და ამიღიდრებს; მან შეგვიჩარჩუნა ენა, ეროვნული სახე და სხ.

თუ ეს ასეა, მაშინ მასში უნდა შევიდოდეთ მოწიწებით და მოკრძალებით, ყველა ერთნაირად, ურთიერთს ხელშეშულებად ვინებდებით ამ დიდ სარკვეში.

უნდა შევიქმნეს ისეთი პირობები, რომ ხელოვნების ამ წყნა ტაძარში სალოავად, სულის ვასაფაქიზებლად ყველა შედიოდეს და ხელი არავის შეუშლოს მოქმედების დროს; დამსწრესაც უნდა შევქმნათ გულსუფთო მოინინის ესა თუ ის პიესა, ჩასწვდეს მის გულის სიღრმეში. ეს საკვირა ვანსაკუთრებით დღეს, როდესაც ქართული თეატრის რეპერტუარში მოქცეულა თითქმის სრულიად უცნობი პიესები, რომლებს შინაარსს წინასწარ ვერ ვცნობთ. ვარდა ამისა, საკვირა შეიქმნას მტკიცე წეს-რიგი, რომ თავაშეგულ უხრდობაში არავის თავმოყვარობა არ ილახებოდეს და ყველას შევქმნათ ადამიანურად მი-ხწიონ თეატრის დარბაზის კრამდე.

1917 წ. — რევოლუციის პირველ ხანაში, როდესაც მთელი რუსეთი აბოზოქიუნელ ზღვას წარმოადგენდა და ახლად მოპოვებული „თავისუფლება“ თვითმუდს გამოქაბაქაბული თავისებურად ემსილა, მე დავსწარმოსკოვის მხატვრულ თეატრის სამს წარმოვადენას. ჩემს სიკაცსულეში არ მიგზრძენია ისეთი სულიერი კმაყოფილება, როგორც ამ წარმოადგენებზე. სამჯერვე თეატრის დარბაზი ხალხს ვერ ტყვედა, ამ ზღვა ხალხს თავი ისე ჰქონდა შეკავებული, გვერნეზოდით ცხვირის დაცემინებაც უკრძალულია. როგორ შეიძლება ტაშის დავრა, მსახიობების ვამოძახილი, დაწურვლება. მოქმედების დროს ისეთი სიმრე იყო გამეფებული თავიდან ბოლომდე, რომ ბუზის ვაფრენას ვაივადებთ, ტაშის დავრა თურმე ანტრაქტებშიაც არ იყო დაშვებული. აი რა უწყობდა ხელს, რომ მხატვრული დაღდა მართლაც მთლიანი ყოველიყო და შესაფერი შთაქედლებიც გამოვტანა.

რამდენად გვაქაყოფილებს ამ მხრივ ჩვენი თეატრი და რა ხდება დღეს იქ?

დავიწყოთ თუნდა კასიდან: თეატრში თვითველ შემსვლლოვანა არა ერთი მუჯღუფუნი მოხედება, ვიდრე მთლიანი ალუბას მოახერხებდეს. აქ უწყობაწური ლანძღვა ვანებია ყურები ტყუილებათ. შესაწავლი საწინელი საკულოაკია ვახურებული ბილიებზე. დაბა-სოვლიდან რამდენიმე დღით ჩამოსულს არა აქვს სალსარი დავსწაროს ტვილისის წარმოადგენებს.

იანვრის 21 „სინათლე“-ს წარმოადგენის დროს კასათან ხალხი იქცელებოდა. ჩემს ახლო დღვა სოვლიდან ჩამოსული ახალგაზდა. ვილაშ (ალბად თეატრის ადმინისტრაციის წარმომადგენელმა) გამოაცხადა: კასაში 68

მლო. ნაკლებ ფსიანი ბილიებები აღარ არის და ვინც იათასიან ბილიებების სიყვას აპირობს, ტყუილად ნუ იცდისო. შეიქნა ჩოქლონი. ჩემი მეზობელი გლებს ვესხაც არ იცვლდა. ბილიის სასყიდელი დაბლუქული ფაშლი ხელში ეჭირა. რამდენიმე ხნამ აქეთ-იქეთ მიმასხა გლებს: „ბაა რას სვებვარ, ვასწი აქედან, შენ ხომ ასე ძვირად მიღვთს არ იყიდა“-ო.

— შენ რა იცი, რომ ას მილიონსაც არ მივეცემ ბილეთში! თქვენ ყოველდღე ხედავთ ტფილისის წარმოადგენებს, ერთხელ მეც მომიცეთ ნება აქაურს წარმოადგენს დავცწერო, თვლითიდან მოვსულვარ ამისთვისა“-ო.— მკვახელ მიმასხა ქალმებთანა და ჩააჩუმა არამკითხებნი.

ეს ახალგაზრდა ჩემს გვერდით იჯდა პარტურში და ვაოცებულნი ვყავი, რა გულმოვინდელ, უჭურბად უსმინდა წარმოდგენას.

რამდენიმე მუჯღუფუნი მოვხვებდებით ბილითა წარდგენის დროსაც,— თეატრის შესავალ კარებში. ზემო ტანისაცმელის ვახდა-ჩაბარების დროს დიწყება ვინ წინა, ვინ უხანა; თუ ტანისათვის შემხახველი კარვად არ ვიცნობთ, მისი ყურადღება არ დავგმისახურებოთ **რითიმე**, ნახევარი საათის ლოდინი მაინც დავტოვებთ. თავის „მრევლს“ კი ჩქარაც ჩაზოართმევენ და უქანსანელი მოქმედების წინ თავის ხელითაც შეურბეინებენ საცმელს.

როგორც იქნა შეხვედით დარბაზში: თქვენი დავილი სმირად დავავებული დავხვებოთ. ეს „შეცდომები“ ხდება, რადან ცტკა დავავიანდათ და თქვენც იძულებული ხდებით ან ხსვის თავსუფთო ადგილი დავაკავოთ, ან ფეხზე სადმე ვაჩერებთ ანტრაქტამდის დავრეზოზი, ან ფეხზე სადმე ვაჩერებთ ანტრაქტამდის დავრეზოზი მიცემულია, დარბაზი ნახევრად დაბნელებულია. ასტყდება უშეგებელი ბრახა-ბრუხი, რახა-რუხი სამეზბისა და კარგებისა, სირბილი, ჩოქლონი, რადგან თურმე ბევრს დავკვიანებათ და ახლა ექვს ადვილს. ხალხი ამ დროს უფრო მეტრ აწყდება დარბაზს. ვაისმის აქეთ-იქედან ნაცნობების ვამოძახურება-ვამოძახილი. გუნდის თანქალით ელით როდის აიხვება ვარდა, რომ იქნება მაშინ მაინც დავწყნარდეს ხალხი. დანიშნულ დროს (8 ს.) მავიერ 81, ან 9 ს. აიხვად ვარდა; სცენზე გამოჩნდა რომელიმე „მრევლის“ საყვარელი მსახიობი, ასტყდება ვახურებული ტაში, ქანდარის ჩვეულებრივი ვივილი-ხივილი. მსახიობი ამ უკლის სიწყნარის ჩამოვდება, ან იწყნაროლს. „ტუსს, სიხუმე“ დაიბრიალებს ვინმე იტიოქონელი... დავიკარგა, რასაკვირველია, სცენა, ვავუქდა შთაბეჭდილება; ცდევ ვანიშნოდება შემდგე მოქმედებების დროს იმიტომ, რომ ახლა სხვა „მრევლის“ მსახიობი ვამოძინდება სცენაზე, ამასაც ტაში სჭირია! ქანდარა უარესად ახმაურდება. ვადმოიტორცნება უწყნარული და შეუფურცელი რუბლიკები, ოხუნჯობა და სხე.

ამის შემდგე ზრუნდები ხალხში უფრო ძარღვებ-მიშლოლი იმ ტრაქორად, სადაც ექვსზე მეტდროებას, დასცენებას, სულიერი საზრდოს მიღებას.

ნუ თუ თეატრის ადმინისტრაციას არ შეუძლიან, შეგქმნას დისკალიზა და თავიდან ავაცილოს ზოგიერთი უხერხულადი?!— უთავიერსად-იო თვითველ მოქალაქებს აარგავდ უნდა ჰქონდეს შეგნებელი თეატრის მნიშვნელობა და მას არ ჰქალაოდვდეს თავისი უფასო საცქილითი.

ა. ციხისთავი.

რ ა მ ი შ ე ნ ხ ი მ ე ბ ი

რუსთველის თეატრში 10/II ტასო აბაშიძის იუბილემ აფარებელი საზოგადოება მიიზიდა. წარმოადგინეს კომედია „პარიზული ბიჭი“ და „ნატურის თვალთ“. ტასოს გამოჩენას საზოგადოება მქუხარე ტაშით შეეგება. „ქანდაკის“ და ლოკებიდან გადმოაპნის ფერადი ქალღმერთის მისახალმებელი სიტყვებით. სახეშიმე განყოფილება სიუჟე-ხიოლ იყო მოწყობილი. ტასო სცენაზე გამოიყვანეს მისმა სახელგანთამ მშობლებმა—მაკომ და ვასომ. ზეღმტაცო იყო სამი ქურუმის შემოსვლა. ფეხზე წამოშლილი საზოგადოება უზომო აღფრთოვანებით შეეგება. სახეშიმე სილო-მი დიწყო ხიფებილეო კომიტეტის თავმჯდომარემ, აკ. ფა-ლიამ, მიულოცეს: მთავრობის სახელით მ. პ. არახელა-შვილისამ, სახელივ. კომიტეტის მხრივ—ვლ. სვიმონიშვი-ლმა, ტფ. აღმასკომის—ბუნჯიკაშვილმა, სახელმ. აკად. დასის—ნ. დავითაშვილმა და ნ. გოციოტიმე, რუსულმა, დრამამ, სომეჟური დრამის—ტურადავითაინმა, მისიოიანმა და ალისანიანმა, თურქთა თეატრმა, მწერალთა კავში-რის და ქართული სიტყვის—ი. გრიშაშვილმა, აჭარის-ტანის დრამ. დასის—ალ. იმედაშვილმა (ბათომს გაი-წყია), დუშეთის—ი. რევაზიშვილმა, „თეატრი და ცხოვრ.“—იოსებ იმედაშვილმა და სხ. მთართვეს საჩუქრებიც. ტა-ბილაშვილის ბავშვმა მიშმა 21 შრომის სკოლის მხრივ—ლიტა წაუთოხა და მთელი საზოგადოება ფეხზე წამოა-ყენა. მიილო მოკავალი მილოცივის დებეშა. დასასრულ იუ-ბილიარმა მოკლე მშვენიერი სიტყვით მადლობა გადუხადა ნაშანსა, რომელიც ასე დაბამოლოვა: „გაუბნარჯოს იმ ერს, რომელმაც ასეთი დაფასება იცის თავისი მკირე მე-შაკისა.“—ო.

ა ლ ი ჟ ი.

ხახალხო თეატრში 15/II ქართ. დრამის დასმა წარ-მოადგინა ტრ. რამიშვილის ცნობილი „მეზობლები.“ პიე-სის დადგმას ნაჩქარება ეტყობოდა.—მენადიშვილს ას-რულებდა გ. თაბიშვილი.—მიდლარი ხმის პატრონი და მო-ხიფიერი გარეგნობისა, ჰმართებს მისი დამუშავება, თორემ ერთფეროვნება გააქარწყლებს ხმის მულან დაკვირვებულ სახიოხას. ერთფეროვნება ან. ლიიანიშვილიც, რომელსაც შეუძლიან უსათოლ თვალსაჩინო მსახიობი შიქინჯის, თუ უწყებულ სკოლას ვაივალს: საპიზოს და მას ლონე შეს-წყეს. 5. ჩიხლაქემ—საუცხოო ხატება შექმნა ტასოსი,—ამ ძველი წყობილების დროს თავიდაშვილის ოჯახში ილიკეველებს მეამბოხე სულისა. ვ. წინიძე სუთიხის ტიპი-ური გამახიერებელია, მარგველაშვილი-ბარველისა და აღმიძე—სრული შეგნებით და ლახათაიანდ ანსახიერე-ბენ ნაივარ როლებს; ასევე ბარათაშვილი, რომელმაც მოგვცა გურული დამუწუნებელი ქერავი-მანდილოსანი. ნიკო ყოკოიძე... განა სიტყვებით მოიპოება მისი ხელოვ-ნური, ყოველმხრივ განზომილ-აწიონილი სახიობის დასა-ხასიათებლად? სცენაზე გამოჩენისთანავე ხახლის აღფრთო-ვანებალ ტაშ წაირტაცა, ასევე იყო ბოლომდე. აღსანი-შნავია ს. რომანიშვი-დეგუბუცა, ნ. ქანკუცაძე და ალ. თაედ-გირიძეც; — ეს სამი მულამ კეთილსინდისიერი მუშაკი და თავის როლში მყოფი. იანქოშვილმა გვიჩვენა გაყვინი-შეუღლი ქნისა. პიესა გარეგნულად კარგათ იყო დადგ-

მული, ოლონდ სინათლის და ფარდების ცულებტობა შთაბეჭდილებას არუვედა. ზოგიერთებს როლების ცოდნის სისუსტეც ემჩნეოდა. ეს არაა კარგი.

მესამე მოქ. დასასრულს სახ. თეატრის ქართ. დრამის დასმა—„გვიგირამა“ წაიკითხა თვისი სიტყვა, რაიცა მთელმა ხალხმა ხანგრძლივის ტაშით მიილო. სიტყვას ამ ნომერში ვთავაყვებთ.

პიესამ განსაკუთრებული შთაბეჭდილება დასტოვა თავისი რეკლიოუციონურ-მეამბოხე სულით.

ამევე დასმა კვირა საღამოს მეორედ წარმოადგინა. შიუკაშვილის „ციკინათელა“. რეკისობა დადგმაში ცეკლიდან შეეტანა, მსახიობთა შესრულებმა—პირგან-დელ წარმოდგენასთან შედარებით—მოისუსტებდა. წინ-სვლა—ზრდა, არა უკან დახევა,—აი რა უნდა იყოს მცენ-ბა ხელოვნისა. ეს არ დაივიწყოს.

უსავანო

გერმანიის პროლეტარიატის სახელმძღვანელო მუშათა კლუბში (ტყვე ტრესტი ორთაქალაში) იანვრის 20 ამხ. ე. კულუბაშვილის რევისრობით დაიღდა ა. ცაგარის „ხანუმა“. აფარებელი ხალხი დაესწრო, რაც შედეგია არა მარტო ამ პიესისადმი სიყვარულისა, არამედ სერთოდ აქაური ქართული დასის სისტემატური კეთილსინდისიერი მუშაობისა. ყოველკვირა იღვმის ქართ. წარმოდგენა. ყოველი პიესის დადგმას ემჩნევა რევისრობის მტკიცე და დინჯი ხელი.

ამ პიესაში როლებს ასრულებდენ: ხანუშის ა. მარ-ქარიცხა, ქაბატოსა—ა. მჭედლიშვილისა, გ. პაპინაშვი-ლი—თავად ფანტიაშვილს, ე. შათირიშვილი—კოტე ფანტიაშვილს, დ. ჩაჩინძე—აკოფას, გ. კაპროსოვი—ტყუილ კოტარიატს, გ. ჟუჟუბაშვილი-ჩიყია—ტიმო-თეს, ყველანი დამაკმაყოფილებლი იყენ.

ამგლობობრივ ქართული დრამატული წრე (მხოლოდ მუშა-მისამსახურეთიან შესდგება) დიდს უნარს იჩენს ისიცენო საქმეში. ამ იმართება სომხობი და ხან-დახან რუსული წარმოდგენებიც, რასაც ესწრებიან ხარ-ფეხ-ორთაქალის და ნაწყოლობრი ავლობრის მუშები ოჯახებიტურთ. აღსანიშნავია საფაბრიკო-საქარბო კომი-ტეტის პასუხისმგებელ მდიენის ამხ. ს. ტრადიტანის მო-ღვაწეობა ამ კლუბის გარეშომო როგორც მისი ტენხიეჟ-რათ ვაგუართობა-გამეშვენიერების, ისე არსებულ წრეებზე მზორუნველობის მხრივ. ამეამდ კლუბში სწარმოებს სწრაფი მუშაობა (სცენის გაფართობა, დეკორაციების ხატება, და სხვ.) კლუბთან არსებობს ავლობობრივ ახალგაზრდა მო-მუშავეთაგან შემდგარი სამხედრო ორკესტრი ამხ. ვასო სულხანიშვილის ლობტარობით და მომღერალთა უუნდი ამხ. შაქრო ტალეკაძის ლობტარობით. განსზრახულია აგრეთვე თიხიქორ ტანთვარჯიშობის (ფიზკულტურის) ჯგუფების დაარსება.

ს. ალშტროვი

ბათომის სეზონი თეატრის შეუყვებლობის გამო დავიტოვეთ და იანქო შიქინჯის პირველი რიცხვები. რე-პერტურით უმთავრესად ორიგინალური და კლასიკურია,—კვირაში ორი წარმოდგენა იმართება—ოთხშაბათობათ და კვირაობით. დასში ოცი კაცია.

მსახიობნი ნიეთიერად უზრუნველყოფილი არ არიან, პიესის დადგმისათვის ბევრი საჭირო მოწყობილება აკლიათ. ამ თეატრს განსაკუთრებული მნიშვნელობა აქვს და განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიექცეს, ვისგანაც ჯერ არს, რომ დასმა შესძლოს წარმოდგენების უფრო მხატვრულად დადგმა.

ი. სამცხელი

ქ. ღუშეთში შვიდი თვეა დაარსდა ქართული დრამატული წრე. წარმოდგენები კვირაში ორჯერ იმართება. მიუხედავად იმისა, რომ დიდი დაბრკოლება ელოდება (ტანისამოსის, რეკვიზიტის, მუტუფორის და სხ. უქონლობა), სცენის მოყვარენი მაინც თავგამოდებით მუშაობენ. სამუშაოად ზოგიერთი სცენისმოყვარე გულციობას იჩენს, მაგ. გვიან მოდის, მივრალი და სხ. რაიც უწესობას იწვევს. ხშირად პარტერშიც ირღვევა წესები. ვამგეობას მპირათებს ჯეროვანი ყურადღება მიაქციოს როგორც სცენაზე, აგრედვე პარტერში წესიერებას. დრამ. წრეს და მის ხელმძღვანელს დიდს გაჭირვებას უხდება ღუშეთის სცენაზე მუშაობა. დროა ვისაც გვალება, ხელი შეუწყოს ამ დიდ საქმეს: ადგილობრივმა მოწინავე პირებმა სასუთარი ხელთ უნდა გააქვითონ ეს საქმე, თორღე უცხო ვერას გაუკეთებს.

სემრე

ქიათურიაში ქართული ადგილობრივი თეატრის სეზონი დაიწყო 1923 წ. წინობისთვის 20 „ყანა-და მადლენა“-თი. მის შემდეგ პიესები იდგმება კვირაში ორჯერ—შაბათობით და კვირაობით. დაიდგა შემდეგი პიესები: ყანა-და-მადლენა, ცხოვრების გარეშე, მეორედ გაყმწვილები, პარიზის ღარიბ-ღატაკნი, მეფე, ზოგი ქირი მარჯველია, ცხოვრების გმირი, ლაქია, მოსე მწკრალი, ვაცრუებული იმედი, შურის ძიება, ცოდვა, სტუმარ-მასპინძლობა, ნაფუსისათვის, ბედნიერი დღე, № 21 ჯვრით, ხანუმა, ორი ობოლი, ირინეს ბედნიერება, ორი ჯიბგირი, ალუმი, სიმართლე, აჟენდა საქართველო, და-ჟმა, უცნობი, ბურუსი, ტასო აბაშიდის ვასტროლები და სხ. განზრახულია ვასტროლები მოკლნაშვი: გ. ვენიასი, ი. ზარ-დალიშვილი, ალ. იმედშვილი, ნ. დავითაშვილი, ნ. ჩხეიძის, გ. დავითაშვილის, შ. მდივანის და ელ. ჩერქეზიშვილის. დასში არიან: ქიათურის დამსახურებულნი სცენის მუშაკნი: სხიარულიძე ნ., ბერძინიშვილი ნ., გ. ნუქუბიძე, გ. გურული, ს. ლეყავა, შ. ლეკვი და ახალგაზრდა მსახიობნი: შ. გამრეკელი, სირბოლაძე, ნოღია, ანკარა, აფტალიანი, დ. ჩხეიძე და შალვა ხონელი.

პიესების დადგმას ხელმძღვანელობს მსახიობი ჭალვა ხონელი. დასს ინახავს ადგილობრივი აღმასრულებელი კომიტეტი. ხალხი ყოველთვის აუარებელი ესწრება წარმოდგენებს. სეზონი დასრულდება ივნისის ბოლო რიცხვებში. ადგილების ფასები ყველასთვის ხელ-მისწვლამია.

ნაშვეკვარი

ღ ა ბ ე კ - ს ლ უ ე ლ ი

ბახში ერთი თვალსაჩინო სფველთაგანია გურიასში. აქ არსებობს 7-წლიანი შრომის სკოლა, სამკითხველო, ფოსტა-ტელეგრაფი და სხ. იშვიათად შეხვდებით წერა-

კითხვის უცოდინარ გლესს. ასე რომ,—კულტურული მხრივ,—ეს სოფელი, სხვისთან შედარებით, წინ სდგას, მაგრამ სახმუნებარი ის არის, რომ მას ავლია ერთი დღი რამ: **სახალხო ხახლი**.

წინეთ ამის აშენებისათვის ცდილობდენ: ჰკრებდენ შემოწირულებას, სდგამდენ წარმოდგენებს და სხ. ბოლოს ეს საქმე რალაც მიფუჩქდა. დღეს კი ამის შესახებ არეინ არ ზრუნავს. წარმოდგენები დროგამომშვებით იდგმება სკოლის შენობაში. ამ ბოლო დროს ყოველკვისის შენობა გადაკეთდა „სახალხო სახლად“. სოფელში მოიკრთვა მასალა, დაიდგა სცენა, აგრედვე შექმნილ იქნა სადეკორაციო ტილოები, საქმე გაიჩარხა, გაარნა ეს შენობა თავის ნამდვილ დანიშნულებას ვერ ასრულებს. შიგნით არ არის სამკითფი ადგილი ხალხის მოსათაფესებლთ და სხვ.

საქიროა „სახალხო სახლის“ აშენებას მიეგაქციოთ ყურადღება და მიეწეუბოლი საქმე გაევაახლოთ.

აქ არც დრამატული წრეა შემდგარო, რომელსაც შეეძლოს სისტემატიურად მართოს წარმოდგენები,—საქიროა შესდგეს ასეთი წრე. მათისო ძილები აქ მრავლად მოიპოვებან.

ვის ევალება ამის შესრულება?

აუცილებლად სოფლის შეგნებულ მუშაკთ—მასწავლებლებს და თეთ ადგილობრივ ხელისუფლებასაც, საქმე დაწყებაა, ბოლოს თეთ ხალხიც შეეხმარება.

ალ. დობრიელი.

სიფ. იფიშქვეთში (საყულის თემი) 1918 წ. შესდგა ე. ლაოს ხელმძღვანელობით სცენისმოყვარეთა წრე. ქაუბის თუქცა მიზნულები სცენაზე თამაშს სასტიკად უყრძალავდენენ, მაინც 5 ქალიშვილი შევიდა სცენაზე და დღემდე ერთგულად ემსახურებიან მას. ესენი არიან: შუშანიკა ავალიანი და ლიდა, ქეთო, ქსენია და სონა ლალიაშვილები.

სოფლის გაუნათლებელი ხალხი, ვინ იცის რა ლანძღვა-გინებით არ უმსპინძლებოდა ამ ჯგუფს, სამკვიროდ შეგნებულნი ნაწილი აღფრთავენებით იხსენიებდა მათს ხელოვნებისადმი ერთგულ სამსახურს და სხვიდასხვა თემებში იწვევდა, ამ წრის თაისნობით სოფ. იფიშქვეთში შეიქმნა სახალხო სახლი (ეკლესიიდან), რომლის შესვენისად გადაკეთებია იკისრა ქუთ. პროფ.-კავშირთა საბჭომ.

მკვიდრი

სახალხო თეატრის ქართულ დრამის დასის სიტყვა

(1924 წ. თებერვლის 15)

თეატრი ანთებული წმინდა ლამპარი, ცხოველმყოფელ შეუქის მფენი წყვილიაღში.

თეატრი ხალხის გონებით განსაუტაკების, სულით ამაღლების, გრძობების განაზების.

თეატრი ბუკი და ნაღარა ბძოლისა, მოკაშაშე ვარსკკლავი გოლიათების აღმამფრთოფენებელი.

თეატრი დაუმრეტელი იმედის, გაკაყებულა რწმენის და სიყვარულით აღგზნებული გულის ბოზოქიება ქუმშარიტების სამიგბლად.

თეატრი დიდი სამლოცველო, არა წუთიერი გატაცების, დროებითი ამაღლებელი,—არამედ ტაძარი, სადაც ხალხი კრებას, სულით ერთდება, ერთად აზროვნებენ, ღვინობენ, იმედობენ, სიყვარულით თბებიან.

თეატრი შრომის გამარჯვების პიწით—მშრომელთ უბნებში.

თეატრი ხელოვნების რეალურ შემოქმედების ჩარჩოებში, ხალხისათვის გასაგებ ფორმაში აიწმუდა. აქ მირონი უნდა აპკურებდეს თვით მირონსებული.

წინანი ჯეი რანი.

მსახიობი ეამს მუხლმოყრილი კანდელოვან ამარ-თულ მსახიობს,—ეამს უროებით ბორკილებს ლეწვაში.

მსახიობი ტრიბუნა, აგეტატორი, გუშაგი კაცთა შორის ძმობა-ერთობის და სიყვარულის საგუშავოზე.

მსახიობი ტყეისმფრვეველთან ბარკადებზე, შრომის განთავისუფლებისათვის მებრძოლთა წინა-რიგებში.

მსახიობი განსახიერება ძლევაშილი მზიანობისა, —შეგენიერების ტურაში.

ვაშა ხალხურ თეატრს, ვაშა მის მშრომელ აუდიტორიას!

ქრისტინე სამსჯავროს წინაშე

(ქართველ მწერალ ქალთა პირველი სალიტერატურო საღამო)

ქართველ მწერალ ქალთა თაოსნობით თებერვლის 24 პროფსაბჭოს კლუბში გაიმართა პირველი სალიტერატურო-გასამართლება „ქრისტინე“-ს გიბრებისა, ეს მოთხრობა...სვანსაბჭოდ გადმოაკეთა ნინო ტყეშელაშვილმა, ხალხის სამსჯავროში საჩივარი შეიტანა ქრისტინემ (მსახიობქალი ეფ. მესხი), ამ საგნის შესახებ შედგენილი ოქმში აღწერილია მთელი ის პირობები, რომელთა წყაპობითაც ქრისტინე მეტაბოის გზას დაადგა, გაუბედურდა, და, სხვათაშორის, ნათქვამია: „ეხლა, როდესაც გაივო (ქრისტინემ), რომ სახელმწიფოებრივი ძალა-უფლება მუშაგ-გლეხურ მთავრობის ხელშია, შემოიტანა საჩივარი დამთხოვლობს, რომ მისი შეურაცხყოფილი უფლება აღდგენილ იქნეს, რათა უსაყვედუროთ გავრიოს თავის ტოლებში, ღო. ბენდუქიძე, მდივანი—ლას. ჯანელი ბა-ნოვანი, ბრალდებული—კატო მიქელაძე, დამცველი—ალ. ასლანი,პაველი“.

ბრალდებულთა შორის იყვენ: იასონ უქმაძე (გ. ლორთქიფანიძე), დათია ხელმოკლიძე (დ. მესხი), ნატალია ურცხვაძე (დამსახურებული მსახიობქალი ქეთი ანდრონიკაშვილი), სონია (ელა ანდრონიკაშვილი), მოწმენი—მარინე (მარიამგარაყული) ტ.ს. სასამართლოს შემადგენელია: კოტე ლოლაბერიძე (თამეჯარე), მსაჯულნი დარია ახელდანიანი, ლ. ბენდუქიძე, მდივანი—ლას. ჯანელი ბა-ნოვანი, ბრალდებული—კატო მიქელაძე, დამცველი—ალ. ასლანი,პაველი.

სტოლის გასწინსთანავე, თავმჯდომარის წინადადებ-ით, დამსწრე საზოგადოებამ აირჩია სახალხო მსაჯუ-ლებად: ბ. ელენტი, ნ. დოლიძე, სერგო ამალობელი, ცქეტი, დ. ქებაძე, იოსებ იმედაშვილი ი. ნუტუბიძე, შ. კეიშვილი, ბაბილიანი, ნ. ბარნაბიშვილი.

გამომძიება-კამათმა ცხოველი ხსისათი მიიღო. წარ-მოდგენილი გმირნი „ქრისტინე“-სი ტაპირული იყენენ. ბრალდებულისა და დამცველის სიტყვების შემდეგ მსა-ჯულენმა თავმჯდომარედ აირჩიეს იოს. იმედაშვილი. გა-ნაჩენის გამოტანის შესახებ უკმათი დაიწყო საზოგადო-ების თანადასწრებით. დამნაშავედ იქნა ცნობილი ძველი წყობილება და ის პირობები, რომელმანაც მოუხდათ ცხოვრება ხსენებულ გმირთ, მათთან ის გმირები, რომე-ლნიც დროს მიმდინარეობას ვერ ეუფნენ, გარყვნილებას მიეცნენ და სხვებსაც გარყვნილების გზაზე აყენებდნენ.პი-

რადი სარგებლობისათვის, საღამო ნაშუაღამვის 2 ს. გა-თავდა. საზოგადოებამ მადლობა გამოუცხადა ნინო ტყე-შელაშვილსა და ქართველ მწერალ ქალთა ჯგუფს ასეთი საღამოს მოწყობისათვის. **ლაშქრე**

საპარტიველუს ძველი ხუროთმოძღვრების გა-მოყვნა.

ჩვენი ქვეყანა რომ მდიდარია მრავალნაირ ისტო-რიული ნაშთებით, რომელიც ყველაზე უფრო ნათლად ლაღადებენ ეროვნული კულტურის ძლევაშისოღებას, ეს ყველასათვის ნათელია, მაგრამ ისიც ცხადია, რომ ჯერ ჩვენი ძველი ეროვნული კულტურა არ არის შესწავლილი და გამოარკვეული: ყიდვე რამოდენიმე ათეული წლებუბა საჭირო და აუარებელი ენერჯია, რომ ყველაფერი გამოარ-კვეულ და შესწავლილი იქმნეს.

ამ მხრივ ყველაზე უფრო მივნიჭებუბი იყო ჩვენი ძველი ხუროთმოძღვრების შესწავლა, მაგრამ პატეტუცემულ-მა პროფესორმა **გ. ჩუბინაშვილმა** ამ მხრივ ძალიან ბევრი რამ-გააკეთა. ამაში დარწმუნდება ყველა ვინც დათავალიერებს საქ. მუზეუმის მენობაში მის ხელმძღე-ნელობით და ინიციატივით გამოართულ საქ. ხუროთმო-ძღვრების გამოთვენას. აქ ნახავო აღავერდ-ს, ნინოწმიდის, გაეახის, ატენის სიონის, მარტვილის და ანის-ხატის ეკლესიისა და სხ. ხუროთმოძღვრების ნაშთებს. მეტად შინაარსისინია და იძლევა აუარებულ მასალას ჩვენი ძველი ხუროთმოძღვრების შესასწავლად. შემდეგ ნომერში ჩვენ დაწვრილებით გაეარჩეთ ამ მეტად მნიშვნელოვან გამო-თვენას.

შემოწირულება

პ რ ო ვ ი ნ ც ი ს ვ ა მ ო ძ ა ხ ი ლ ი

გებდათ-რა კვლავ განახლებულ ჟურნალ „თეატრი და ცხოვრება“-ს, ვუსურვებთ ხანგრძლივობას ჩვენი კულ-ტურის საკეთილდღეობა. ჩვენი მზრია მის საგამომცემ-ლო ფრენის ვასაპროფერებლად ჯერ-ჯერობით შემოგვაქვს **ხუთ-ხუთი მანეთი ოქროთი.**

- 1) ნოე ზეკარაძის ძე დარჩაშვილი.
- 2) მიხეილ დიანოსის ძე კრელაშვილი.
- 3) ალექსანდრე ძიძაძე. (ქიხიყი).

შემდეგ ნომერში დაიქტებება **გ. ბარნოვის** ახალ რომანიდან „სულთა კავშირი“.

სახელმწიფო სათეატრო ინსტიტუტი

ინსტიტუტში სულ 40-დე მსმენელია. სწავლის პერიოდში გაყოფილია ორ კურსად. მეცადინეობა ინტენსიურად მიმდინარეობს.

სასწავლო საგნები: დიქცია და მხატვრული მეტყველება. ორივეს უმაღრესი ყურადღება აქვს მიქცეული. ამ საგნებს სათავეში უდგანან დრამატურგი ნიკო შიუკაშვილი, აკ. ფალავა და მიხ. ქორელი. სპეციალურ საგნებს ასწავლიან: ხელოვნებათა ისტორიას—პროფ. ჩუბინიშვილი, ტრინსამოსის ისტორიას—მხატვარი შარლემანი, ხნის დაყენებას—მომღერალი ქალი შულგინა, პლასტიურ გიმნასტიკას—ბალერინა ელენტისა, მუსიკას—ალ. გველსიანი, ტრინსამოსის (ნაწილობრივ) პროფ. ნათიშვილი, ქართულ სიტყვას—პროფ. შანიძე, ფსიქოლოგიას, დრამის ისტორიას და ლიტერატურას—კოჭია კაპანელი, ესთეტიკას—გრ. რობაქიძე.

სამოსწავლო წელში შეტანილია დ უკვე ხალისიანად მიმდინარეობს ჯამბაზობა, აკრობატ ზორის აღუფანსის ხელმძღვანელობით.

როგორ ჩამოყალიბდება თვითიული მსმენელის სული და სხეული, რას მისცემს თვითიული მათგანი ჩვენს მომავალ ახალ თეატრს? გადაჭრით შეგვიძლიან ვთქვათ, რომ სურვილი, ხალისი და მისწრაფება ისე დიდია თვითიულში, რომ მოლოდინი, რომელითაც აღჭურვილნი არიან ინსტიტუტის მესვეურნი, აუცილებლად შეისხავს ფრთებს, გადაიქცევა ახალ თეატრალურ ქვეყნად. მთელ თავის ძალას დაუპირისპირებს მოპირდაპირე სტიქიას, თვით „ურწმუნო თომასაც“ დააჯერებს, რომ მხოლოდ „მომავლელბული ნიჭი“ კი არა, არამედ თავდაფიცებული შრომა, მისწრაფება და აუარებელი ექსპერიმენტებია საჭირო ასაარეზობის დაპრობისათვის.

ამის მავალითები დღეს ნათლად ეშინევა მრავალ მათგანს:

შოთა მანაგაძე პიტალო კლდესავით სდგას. მთლად გრძობოთაა გადაქცეული. იგი პროტოტიპია აკ. ხორავასი.

მარო მრევლიშვილი მაგონებს ამაყ ნუცას, როდესაც უუფრე მის პატარა ტანს და მესმის მისი სულიერი სიამაღლე. მაროს მომავალი აქვს.

ვ. გ. გომიშვილი ხალისიანია. მან არ იცის ფიქრი, სედიანობა, იგი მოქარგული სულია.

ნინო მათიაშვილი ინსტიტუტის სიამაყეა, მისი ისტორიის ლამაზი პროფილი. მის ხმის თვითიულ ბერაში ხავერდოვანი ძაფია გავლებული.

შალვა ჩხეიძე ახოვანი, ინსტიტუტის სიერცემში არწივისებურად ამართული.

მიკო კანგურაია მრავალფეროვანია, მასში ბევრი მასალაა დისამუშავებლად.

ხათუნა ჭიჭინაძე ცეცხლისებურ ტემპერამენტით. მისი „მე“ ლამაზია. ცოტა კადნიერი.

ალ. მესხიშვილი და წულუკიძე თამარი—ქალთა პერსონაჟში დასაყრდნობი ძაღვები. წულუკიძე სათუთი ხმით ძვირფასი ქვაა ქალთა ფერხულის სამაჯურზე.

გიორგი ბაღდაშვილი კახეთის სიმბერეა. მისთვის უცხოა სენტიმენტალობა და მანჭიობა.

ქეთო კილაშვილი ნატო გავაიშვილის თანამემკვიდრე: ანწხლი, გოროზი, კაპასი, ხან-კი სანატრიელი „გაიანე“—

ივლიკა ფორჯაძე ცოცხალი ტემპერამენტით, ნახი ხმით, „მიბნედილი თვლებით და აღუწილი გრძობით თილისმა იქნება პარტერის მოჯადოებისათვის.

გერონდი ხელაია ბეგრი შანსი აქვს, რომ კარგი მსახიობი დადგეს.

ავთან. მერაბიშვილი მომავალი აქვს, რომ უფრო სადათ მოიხმარდეს თავის უნარს: გადაჭარბება და მეტი დრამატიზმი იმაში ჩვეულებათაა გადაქცეული.

მ. დლოძიძე, ავალიანი, ოლ. ჯიბლაძე, ელ. ცხველიანი, ხესილა თაყაიშვილი საერთო ფერხულში ნათლად მოსჩანან მათი სახეები.

გრ. მიქელაძე ინსტიტუტის კოლექტიური სული ლაყვარლ ყვავილთა ტოლუმბაში.

და მრავალი სხვა სახეები, სასპარეზოთ გამოსულეები, ფეხდაფეხ მისდევენ დიად საქმიანობას და ბევრ მათგანსაც ეშინევა ძალა ტიტანიურ შრომასთან საბრძოლველად.

ამსანაგებო, ფხიზლად! თქვენ შემოგუკურებენ ახალი თეატრის ბღით დაინტერესებულნი.

ლოლ და სამი წელი არ ემარა! საბოლოო გამარჯვებისთვის საჭიროა დიდი შრომა, შეუწყვეტელი მეცადინეობა.

მუშა გოგია.

ს ა ხ ე ლ მ წ ი ზ ო კ ი ნ დ მ რ ა ფ ვ მ ლ ო ბ ა

თეატრები

„ერუსსიმ“ და „აპოლო“

სამშუბათიდან, 11 მარტიდან

ორ კინო-თეატრში ერთსაიდამივე დროს.

დაღვმა და სცენარი ნაზაროვის

„გამის კვლეული“
(სამარცხენიო ბოძზე)
აყუგამის რეჟისი

მითაპარ კოლმავი:

ნუნუ—ანდრონიკაშვილი-ვანაძისა
იაგო—სარაჯიშვილი
კობა—ანდრონიკაშვილი
გრიგოლა—ვახაძე

ოპერატორი ზაბოზუღავი

სამშუბათიდან, 11 მარტიდან

ვეივი

არსენ ვადაშკორია

(ლენინის, ყოფ. ოლღას ქ. № 35)

ღებულობს ქალთა და შინაგან სენით

აუღმყოფთ, აგრედვე უწყეს საბებო დახმარებას
(10-2) დილის 9-12, ნაშუადღევს 3-7 ს.

უურნალში დასაბეჭდათ მიიღება განცხადებანი:

უახი განცხადებათა დაბეჭდვისა: შთელი გვერდი—50 მ.,
ნახევარი - 30 მან., მესამედი—25 მ., მეოთხედი—20 მან.,
დანარჩენი—1 მანეთიდან-10 მანეთამდე.

თვიური და წლიური— შეღავათით.

ფოტოგრაფია

სათეატრო ხელოვან-ფოტოგრაფის

ვესიხი ყვანიასი

(თავისუფლების მოედანი, № 3, ზემო სართულში)

ასრულეგს ყოველგვარ საფოტოგრაფიო საქმეს

ხელოვნურად, სწრაფად და ხელმისაწვდენ ფასეგში

10-2

სურათების გადაღება დილის 9 ს. საღამოს 5 ს-დე.

ახლად გახსნილი სასადილო „საქართველო“

(მოსკოვის ქ, № 2, ვერის დაღმართის ასწერიე)

სადილი ჩვენებური და ევროპიული 2-5 ს. ვახუშტი—12 ს-დე.

სანოვაგე ახალთახალი, სისუფთავე—საუბოგო, სიიფე—ყკლასთვის ხელმისაწვდენი,

საუზმე—ნაირნაირი. ყოველდღე ხაში, იმერული საქმელები სავივი, სარგო, ღოგი

და სხე, სახმელი—ყოველნაირი სხვადასხვა ფირისა

სასადილოსთან მოწყობილია ცალკე კაბინეტები.

პატივისცემით: დ. გიგებერი
მ. ნალბანდიშვილი

გახალ გეგენახეთო აგხანაგოგე

კახური ღვინო

„ამირანი“

(ახლად გახსნილი ყოფ. „საერთო“)

ინახება საუკეთესო ხარისხის

კახური

გუნაგრივი ღვინოეგი

როგორც წითელი, აგრეთვე თესი,

ხელმისაწვდომ ფასეგში

იუიდეგა წერილად და ბითუმად.

ბელისსკის ქ., № 9.

პატივისცემით საწყობის

გამგე: ხ. მ. ქართველიშვილი.